

Izhaja vsak četrtek in velja
s poštino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom
za celo leto 32 Din, pol leta
16 Din, četr leta 8 Din. Izven
Jugoslavije 64 Din. Naročnina
se pošte na upravnštvo
»Slov. Gospodarje« v Mari-
boru, Koroška cesta št. 5. —
List se dopošilja do odpo-
vedi. Naročnina se plačuje
v naprej. Tel. interurban 113.

Posamezna številka stane 1.50 din.

Poština plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

45. številka.

Kako radikalno- radicevska vlada skrbi za Slovenijo!

Pregovor o slabih časih se letos veliko bolj obistinjuje kot druga leta. Za nas Slovence je to leto bilo prav slabo leto. Letina je bila vobče veliko slabša kot druga leta. Živil so v mnogoterih krajih tako malo pridelali, da bodo z njimi izhajali k večemu do spomladni, v mnogih krajih še niti do spomladni ne. Potem bodo tudi mali kmetje poleg bajtarjev, dñinarjev, viničarjev in poljskih delavcev in drugih moralni kupovati živila. Ako kmet ne pridela niti toliko, da bi mogel od pridelka živeti sam s svojo družino, je to dokaz, da je letina bila prav slaba. K temu še tudi pride, da je vinski pridelek bil tako pičel, da so vinogradniki radi količine letošnjega vinskega pridelka bili vsi brez izjeme razočarani.

Že to bi bilo vzroka dovolj, da bi se to leto po vsej pravici moralo imenovati slabo leto. Slabost leta so v največji meri poslabšale ogromne vremenske nezgode: toča, viharji, dež, naliivi, povodnji. Slovenija je letos imela nič manj kot štiri velikanske povodnji. Škoda, po njih povzročena, je tako ogromna, da se niti popisati ne da. Ako bi jo hoteli predstaviti v številkah, bi je morali oceniti ne v stotinah tisočakov, marveč v več stotinah milijonov dinarjev.

K prejšnjim povodnjim, ki so napravile veliko škodo po Kranjskem in Štajerskem, se je tri dni pred praznikom Vseh svetnikov pridružila nova velika povodenj, ki je napravila ogromno škodo po raznih krajih Gorenjske, na Štajerskem in Savinjski dolini, posebno v gornjegrajskem okraju, v Mežiški dolini na Koroškem itd.

Ljudstvo gleda z obupom na strašno opustošenje, povzročeno od naliivov, ki so nenadoma nastopili s tako orjaško silo. Odnešeni mostovi in brvi, razdržni jezovi, razdejane ceste, porušene in odnešene hiše in druge zgradbe, opustošena polja, livade, travniki in pašniki: kdo bi mogel popisati to škodo, ki znaša stotine milijonov dinarjev!

Ljudstvo si samo ne more pomagati. Siromak nima sredstev, da bi sebi in drugim prišel na pomoč. Mnogo ljudi je zgubili vse, kar so imeli in premogli, drugim je ostalo tako malo, da niti od daleč ne zadostuje za to, da bi se popravil vsaj del prizadete škode. Ljudje gledajo okoli in čakajo, odkod bi prišla pomoč.

Slovenci si sami pomagati ne moremo. Bilo bi to vsaj delno in v precejšnji meri mogoče, ako bi imeli svojo avtonomijo. Toda avtonomijo nam je vzel centralizem, ki nam ne dovoli niti tiste male samouprave, ki je zajamčena v vidovdanski ustavi. V Sloveniji sploh ni nobene druge samouprave, kakor občinska samouprava, in tudi te je vsak dan manj. Občine pa so absolutno nesposobne, da bi popravile škodo, ki so jo velikanske vremenske nezgode letosnjega leta povzročile na njihovem ozemlju. Zato so občinska sredstva veliko premajhna. Občinskimi samoupravami ne morejo priti na pomoč okrajne in pokrajinske samouprave, ker takih samouprav nimamo. Kar je prej obstojalo takih samoupravnih ustanov, je vse porušil centralizem.

Zato pa je nujno potrebno, da pride država na pomoč od vremenskih nezgod, zlasti od naliivov in povodnji opustošenim krajem in okrajem v Sloveniji. V to svrhu so poslanci Slovenske ljudske stranke pretekli teden stavili v narodni skupščini nujni predlog, v katerem so zahtevali 20 milijonov dinarjev kot prvo pomoč za poplavljence v Sloveniji, brezobrestna posojila občinam, ki so po povodnji oškodovane, potom ministrstva za zgradbe 40 milijo-

nov dinarjev za popravilo vsled povodnji razprtih cest in mostov, potom ministrstva socialne politike 10 milijonov dinarjev za nakup hrane in semenskega žita za prizadeto prebivalstvo, takojšnji pričetek del za uravnavo reki in hudošnikov, odpis davkov in ustavitev iztirjevanja davkov.

V četrtek, 4. novembra, je bila v narodni skupščini razprava o tem nujnem predlogu. Vlada je ta predlog odločila. V njenem imenu je izjavil finančni minister dr. Perič, katerega Stjepan Radič tako rad hvali, da je »zlatan čovječek« (zlati človek), da vlada nujnosti tega predloga ne more sprejeti, ker nima kredita, nima denarja, da bi izvršila to, kar se v predlogu za Slovenijo zahteva. Nato je narodna skupščina glasovala o tem predlogu, za kojega je SLS zahtevala nujnost. Vladine stranke: radikalni in Radičevci, so predlog odklonili.

Dobro je treba pomniti, da so poleg radikalov, ki kot stranka v Sloveniji skoraj niso zastopani, za odklonitev predloga glasovali tudi Radičevci, ki se hočejo kot stranka tudi v Sloveniji razširiti. V tej stranki sta poleg gostobednjega Radiča, ki hodi tudi med Slovence prodajat svojo puhalo politično modrost in svoje prazne obljube, tudi Slovence Pučelj in Prepeluh s svojimi pristaši. Te ljudi bodo treba prijeti za jezik, ko pridejo med Slovence hvaliti Radičevega seljačko (kmetsko) stranko in sedanjem seljačko vladom. Odklonitev nujnega predloga za pomoč Sloveniji je za Slovence nauk in hkrati opomin, česar se imajo nadejati in kaj imajo pričakovati od centralizma in od tistih, ki so njegovi politični sužnji.

Ali in kedaj bodo volitve v oblastne in srezke skupščine!

Minister notranjih zadev Boža Maksimovič je proti koncu meseca oktobra v narodni skupščini izjavil, da vlada misli na izvedbo volitev za oblastne skupščine, da izvršuje v tem oziru potrebne predpriprave ter da je samo še treba formalnega vladinega sklepa, da bodo volitve v oblastne skupščine razpisane.

Ako niso te ministrove besede zopet prazne obljube, s katerimi bi se naj potolačili tisti, ki zahtevajo oblastne skupščine, bi naša politična javnost stala pred dejstvom, da vlada misli napraviti konec onemu gaženju ustave in njenih določb o ljudski samoupravi, ki že traja več kot pet let.

Odgovornost za to gaženje ustave nosijo centralistične stranke, ki so dale državi ustavo, pa še do danes niso izvedle onih določb ustave, ki ustanavljajo občinsko, srezko in oblastno samoupravo. Pašič in Pribičevič sta bila leta in leta na vladu, pa nista hotela teh ustavnih določb izvršiti. Ako se torej danes samostojni demokratje zgrajajo nad tem, da še do sedaj nimamo ne srezke ne oblastne samouprave, igrajo po svoji starci navadi hinavsko ulogo. Oni sami so krivi, da do sedaj še ni prišlo do ustanovitve onih samoupravnih skupščin, katere predvideva vidovdanska ustava.

Naše stališče o oni ljudski samoupravi, ki jo dovoljuje centralistična ustava, je znano. Mi smatramo, da zahteva demokratično načelo, ki sedaj vlada na svetu, udeležbo ljudstva in njegovih zastopnikov pri vršenju državne uprave in njenih poslov. Na Angleškem je krajevna uprava — po občinah, okrajih in pokrajinah — stvar upravnih vlasti, ki jih voli in izbira narod sam svobodno in neodvisno od nadzora državnih vlasti. Po ustavi naše države in po za-

postavila na zadnje noge. Vznemirjen je mladenič iskal, kje bi dobil kako orožje, da bi se branil napada kakor bi že mogel. Zverina pa je naenkrat izpremenila svoje vedenje. Namesto renčanja je dvignila šape in hlastala z njimi okrog gobca. Ta hip je glava omahnila nazaj in pokazal se Je Šokolov smejoči se obraz.

»Tih!« je pošepetal Heywardu, ki je že hotel iznenaden vzkrikniti. »Lopovi niso daleč. Ako bi čuli glasove, ki niso podobni zagovarjanju, pridejo takoj zopet nad nاج!«

»A kaj pomenja vsa ta komedija?«

»Naključje včasih več stori kot razum in preudarnost,« je šepetaje odgovoril lovec. »Le poslušajte! Potem, ko smo se bili ločili, sem spravil starega Munra in Čingačka v staro bobrovsko bivališče, kjer sta varna kakor v trdnjavi, ker Huronci ne love bobrov. Nato sem šel z Unkasom poizvedovat k drugemu rodu — ali ste ga videli?«

»Žalibog! Ujet je. Jutri zjutraj ga čaka smrt.«

»Tega sem se bal. In baš njegova nesreča me je pripeljala semkaj. Tak dečko ne sme ostati v huronskih rokah! — Spotoma sva naletela na četo vračajočih se Huroncov. Seveda smo se spopadli in Unkas je bil tako nepreviden, da je zasledoval strahopeta, ki je hotel uiti. Pa so ga ujeli Huronci, ki so bili skriti v zasedi. Dva izmed njih sta me zasledovala, a moja puška jima je kmalu vzela sapo. Zdaj sem se plazil proti huronskim kočam in sreča je dala, da sem prišel na kraj, kjer se je baš oblačil eden izmed njihovih glumačev. Z dobro merjenim udarcem sem sešpareja nekaj časa omamil, ga povezal, si prisvojil njegovo opravo ter prevzel njegovo medvedjo ulogo.«

»Pa ste jo tudi sijajno igrali,« je reklo Heyward.

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopis se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnino in rezerve v reklamaciji.

Cene inseratom po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprtje reklamacije so poštne proste. Čekovni račun poštnega urada Ljubljana 10.603. Telefon interurban 113.

60. letnik.

Maribor, dne 11. novembra 1926.

konih o obči upravi ter o oblastni in srezki samoupravi je pa od državne uprave izključen vsak količaj neposredni, dejanski in učinkoviti vpliv ljudstva in njegovih zastopnikov. Veliki župan, ki ga vidovdanska ustava opredeljuje kot vrhovnega starešino občne državne uprave v oblasti, je neodvisen od ljudstva, ki prebiva v oblasti, pri njegovem postavljanju po ministru notranjih zadev se ne jemlje v ozir ljudstvo in njegovo pravo, pri izvrševanju poslov se velikemu županu ni treba ozirati na pokrajinsko skupščino kot predstavnštvo ljudstva.

To pa, kar se narodu prepriča v samoupravo, je nekaj tako samo po sebi umevnega, da pripada vsakemu človeku ali skupini ljudi povse naravno, brez vsakega zakonskega pooblaščenja. Kdor ima denar, ta more sam ali v zvezi z drugimi graditi ceste, mostove, železne ceste, avtomobilne in zrakoplovne zveze, pospeševati poljedelstvo in vse panege narodnega gospodarstva, brigati se za socialne naloge, za narodno zdravje, za človekoljubne ustanove, za napredki prosvetne itd. Za to ni treba nobenega pooblaščila, nobene milosti iz državne centrale, za to zadostuje razum, dobra volja in denar. To pa so tiste reči, ki jih vidovdanska ustava in po njej zakon o oblastni in srezki samoupravi določuje kot posle, ki spadajo v področje oblastne samouprave.

Klub vsej nedostatnosti te samouprave je želeti in zahtevati, da vlada uvede v življenje vsaj tisto borno in skromno ljudsko samoupravo, ki jo dovoljuje in zajamčuje centralistična ustava naše države. Centralistične stranke naj vendar nehajo grešiti zoper ustavo, katero z besedami proslavljajo kot nekako svetinjo! Razpišejo naj volitve v oblastne skupščine, zlasti pa volitve v srezke skupščine ali okrajne zastope, ki so po našem mišljenju še potrebeni nego oblastne skupščine! Ako vlada ne bo tega takoj storila, zaslubi, da se jo po vsej pravici obtoži ter pozove na obračun.

Zbor zaupnikov SLS.

bo v nedeljo, dne 14. novembra 1926 ob pol 11. uri predpoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Celju.

Dnevni red:

1. Porocilo načelnika stranke dr. Antona Korošca.
2. Volitev načelnika stranke.
3. Volitev prvega podnačelnika stranke.
4. Slučajnosti.

Dr. A. Korošec, tč. načelnik.

Če bi kdo izmed zaupnikov pomotoma ne prejel pošti osebnega vabilo, ki velja obenem kot izkaznica, naj se zglaši ustno ali pismeno pri naših tajništih v Ljubljani ali v Mariboru, na dan zborovanja pa pri rediteljih.

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Kralj vprašuje, kaj dela vlada in narodna skupščina. Kralj in kraljica sta se vrnila v Beograd. Kmalu po dohodu so bili pri kralju ministrski predsednik Uzonovič, naš rimski poslanik Balugdžič, minister vojne Trifunovič in zunanjji minister Ninčić. Po končanih obiskih ministrov na dvoru je bila ministrska seja, kjer se je posebno povdarjalo, da je kralj iprševel prav natančno, kaj dela vlada in narodna skupščina. Kdo ve, če so mu ministri povedali, da

»Če je človek tako dolgo kot jaz živel v divjinji, potem mora vendar znati oponašati medvedov glas in kretanje. — A ne trativa časa. Kje je deklica?«

»Sam Bog ve — nisem je še mogel zaslediti.«

»Ali niste slišali Davidovih besed: Ona je blizu in vas čaka?«

»Mislim sem, da misli to bolnico.«

»Ne, besede so imele drug pomen. — Čakajte, medved mora znati tudi plezati. Ta duplina je s stenami razdeljena v več oddelkov. Poglejmo, kaj je tam zadaj!«

S temi besedami je splezal Sokol na pregrafo, pomignil Heywardu in hitro zopet zdrsnil dol.

»Tukaj je,« je pošepetal Heywardu. »Skozi ta vrata lahko prideš k njej. Jaz je nisem hotel prestrašiti s svojo kosmatino. Sicer pa si tudi vi umijte z obrazu tiste barve. Tam-le pri ležišču je vrč vode. Predno zapustiva to votlinno, vas zopet lahko poslikam.«

Heyward se je ročno izpremenil ter pohitel skozi vrata v stranski prostor, nekak ozek hodnik, skozi katerega je prišel v veliko sobo. Tam je našel med navrhovatenim plenom bledo, shujšano, a še vedno ljubko deklico, sedečo na kupu jelenovih kož. David jo je bil že pripravil na njegov prihod.

»Dunkan!« je vzkliknila s tresočim se glasom. »Saj sem vedela, da me ne zapustite. A vi ste sami?«

Heyward jo je seznanil z zadnjimi dogodki in svoje naglo, kratko priповodenje končal z besedami:

»S pomočjo našega požrtvovalnega priatelja Sokola se lahko prebijemo skozi to divje ljudstvo. Vendor boste potrebovali vse svoje moči, ves pogum, Eliza. Pomislite, da se vrnete v naročje očeta, ki hrepeni po vas.«

»Vse storim njemu na ljubo.«

Zadnji Mohikanec.

Povest iz leta 1757.

Po J. F. Cooper-ju predelal Al. Benkovič.

21

Lahko si je misliti, kako je ta čudni odmev vplival na Davida. Debelo je pogledal in onemel ziral v zverino. Njegova namera, da bo Heywardu v prihodnjem odstavku nekaj važnega povedal, mu je ušla iz spomina. Samo toliko je bil še pri pameti, da mu je pošepetal: »Ona je tu in vas pričakuje!« Potem pa jo je ubral iz votline, kakor bi ga čaravnice podile.

Medved se je še vedno gugal, s posnemanjem pevčeve melodije pa je bil prenehjal. Heywarda so pomenljive Davide besede hudo razburile. Oziral se je na vse strani, če bi kje kaj ugledal, kar bi kazalo, da je Eliza bližu. Sicer pa za to ni imel dosti časa, kajti Huronec je stopil k ležišču in ukazal ženskam, naj odidejo. Potem pa je rekel Heywardu:

»Moj brat naj pokaze svojo umetnost!«

vlada nič ne dela, da narodna skupščina ne more delati, ker jo ravno ta vlada najbolj ovira.

Zoper lenuharsko vlado. Naša sedanja vlada je vlada brezdelja. Ničesar ne pripravlja za seje narodne skupščine. Vse protivladine stranke to brezdelnost vlasti očitajo in pripravljajo oster nastop proti njej.

Oblastne volitve bi se naj izvršile po vseh oblasteh ali področjih velikih županstev. Naša vlada sicer govori, da bo to kmalu izvršila, a pri nas »ima vremena«.

SLS in njeni poslanci za Slovenijo. Slovenijo je zadevala huda gospodarska nesreča vsled velikanskih poplav. Naši poslanci so si ponesrečene kraje ogledali, nato pa v Beogradu posredovali, da naj vlada takoj posreduje. Poslanci Pušenjak, Sušnik, Sernek so nastopili v narodni skupščini s posebnimi govorji, katerim so morali tudi politični nasprotniki pritrdiriti. Vlada pa seveda se ni izkazala naklonjenja Sloveniji in je prav malenkostno pomoč izkazala. — Za železničarje, katerim bi vlada kmalu storila novo krivico, ki bi zadela ravno Slovence, se je naš posl. klub zelo odločno postavil. Poslanec Žebot je v ostrem govoru izpodbijal vladino namero. Da se more našim železničarjem že enkrat urediti njihov služben položaj, so naši poslanci glasovali za 100milijonski kredit.

Kaj pa Pašič in Radič? Ta dva moža sta danes največja nadloga v naši državi. Drug drugega izpodbijata, drug zoper drugega rovarita, se zoper poljubujeta, a drugi dan drug proti drugemu kujeta vse mogoče nasprotuoče si načrte. In vsled igre teh dveh stoji vsa politika, stoji vse de-lo za gospodarsko rešitev naše države.

V DRUGIH DRŽAVAH.

V Italiji so menda blazni. Zgodilo se je zoper, da je nekdo streljal na Mussolinija. Baje ga je zadel, a ne ranil. Fašisti so planili na nekega 15letnega fanta in ga na mestu pobili do mrtvega. Pozneje se je izpričalo, da je bil ta fant — nedolžen! Prišlo je še kaj več na dan. Napad je bil najbrž nalašč uprizorjen, da je mogel Mussolini zoper postati še večji gospod v Italiji. Zdaj je namreč odstavil notranjega ministra in bo sam tudi to vodil. Zdaj je torej že sedemkrat minister. Domišluje si, da bo še enkrat kot kak Napoleon, da bo vsa Evropa pred njim na kolenih, zato je rekel: »Zaničujejo nas, a bojijo se nas Europejcil!« — Slovenci so seveda zavoljili tega napada in pa, ker je nekdo v Št. Petru na Krasu vrzel bombo v vojaški magacin, morali veliko prestati. V Gorici so v noči nato napadli naše gospodarske in prosvetne domove, jih uničevali, zapalili in ljudem grozili. Škoda, ki so jo povzročili, je uprav ogromna. Ali misijo Italijani, da bo njihov greben zares edini gospod? Tu se pa če motijo in se bodo uračunali.

Avtstriji se pozna, da jo zoper vodi močna in prevarana roka prelata dr. Seipla. Vse razne grožnje, ki so že napovedovalo pevrat in nemire, so izginile. Še politični nasprotniki priznavajo, da je pač »klerikalna« vlada še najboljša.

Rudarska stavka na Angleškem se končno bliža svojemu koncu. Vlada je z ozirom na veliko škodo, ki zadela celo državo, končno prisilila na primerno rešitev tega važnega vprašanja, ki je že ogrožalo miren razvoj Angleške.

Rusija koraka vedno hitreje v mirne razmer in se približuje Evropi. Začela je opuščati agitacijo za svetovno revolucijo, pač pa hoče stopiti v stik z evropskimi državami, da z njimi sodeluje na zboljšanju po svetovni vojni oslabeli Evropi. Slovani bomo v urejeni Rusiji dobili pomoč, da bomo z njo in po njej imeli besedo v Evropi, ki je ne bo mogoče preslišati.

Kaj je novega?

Krvav dogodek pri Sv. Barbari v Slov. gor. V soboto, dne 6. t. m. zvečer so obrezovali pri posestniku M. Živku rep. Razen domačih je prišlo pomagat par bližnjih fanfov, ki pa so bili precej vinjeni. Okrog 10. ure so končali z delom ter se po kratki južini nič hudega sluteč razšli. Kmalu po odhodu se je slišalo iz nočne teme klic na korajočo in več strelov. Gospodar je hitel iz hiše pogledat, kaj se godi, v tem mu je pa že pritekel nasproti 19letni mladenič Karl Damiš ves krvav. Opotekel se je v hišo ter obležal brez glasu v luži krvi. Za njim je prihitel Dominik Zorenčič, posestniški sin iz Male Zimice. Povedal je, da je on zabodel Damiša. Sam je izprva skušal ustaviti kri, ki je vreda ranjencu iz strašne rane na prsih, nato pa je odšel sam se javiti orožnikom. Damiša so še živega odnesli na njegov dom, ki je v bližini. Živel je še toliko časa, da ga je

duhovnik maznil s sv. oljem, kmalu nato pa je izdihnil vsled izgube krvi. Vzroki umora še niso pojasnjeni. Gotovo igra v tej tragediji glavno vlogo nesrečni alkohol.

Zoper požar pri Sv. Lovrencu na Drav. polju. V soboto pred Vsemi svetniki zvečer je zoper nastal požar v vasi Sv. Lovrenc ter je zgorelo kmetišči-vdovi Pulko vse razen hišnega zidovja in malo vstran stojecih svinjakov. Velika sreča je bila, da je veter vlekel od hiš proč in da se je kmalu vlin dež, kajti sicer bi lahko celi del vasi blizu cerkve postal žrtev plamenov. Kako je ogenj nastal, nihče ne ve. Letos je naša fara od ognja in povodnji že dosti presta.

Drzen vлом. Savinjska dolina je bila zadnja leta še kolikor toliko brez večjih tatvin ter ropov. V noči od sobote na nedeljo je bil izvršen drzen vlam v blagajno trgovca g. Tiršeka na Polzeli. Na predzren in rafiniran način izveden vlam, mojstrsko prevrtana blagajna, vse ti znaki kažejo, da so bili na delu dobro izsolani vlamilec. Trgovina g. Tiršeka je skoro sredi vasi, na najbolj prometnem kraju. Uzmoviči so izvili z močnim drogom v glavnem ceste omrežje na skladisčnem oknu in od tamkaj so udrli v trgovino, iz trgovine v pisarno, kjer je bila »Wertheim«-blagajna. Blagajno so navrtali ter razrezali in so nato pobrali iz nje poleg raznih dragocenosti nad 50.000 dinarjev gotovine. Ko so opravili svoj posel, so se še pokrepčali s silom ter likerjem in nato so jo odkurili skozi okno, skozi katero so prišli. Vlamileci so bili strokovnjaki za blagajne in denar, ker so pustili ostalo blago popolnoma nedotaknjeno. Domačini so videli par dni pred vlamom se potikati par sumljivih tujev po okolici.

Ogenj. Pogoreli so svinjaki gospoda Franca Štormana na Bregu pri Polzeli. Ogenj je zanetil najbrži iskra iz lokomotive. Vsled močnega vetra je bila v nevarnosti celo vas, vendar se je posrečilo ogenj omejiti. Posebna hvala gre domači požarni brambi, katera je bila v najkrajšem času na mestu. Njej gre glavna zasluga, da se je otelo še ostalo gospodarsko poslopje ter s tem tudi celo vas. Takoj za domačo je prispele brizgalna iz Zadkove vasi, katera si je pridobila istotako dosti zaslug pri gašenju.

Velik požar v Rigonceh. V noči od petka na soboto, dne 30. oktobra, je nastal v vasi Rigonce, župnija Dobova, strahovit požar, ki je upepel šestim posestnikom vse imeti. Devet gasilnih društev iz bližnje in daljne okolice je gasilo, toda deloma brez uspeha, ker je ravno to noč divjal izredno hud vihar. Žrtev požara, ki je nastal najbrž vsled iskre iz železniške lokomotive, je postala komaj 28letna posestnikova žena Marija Cirsnič, ki je hotela iz goče hiše rešiti, kar bi se še dalo, a se je zrušilo manjo goče tramovje. Potegnili so jo sicer takoj izpod razvalin, toda opeklne so bile tako hude, da jim je podlegla v bolnici v Brežicah, kamor so jo takoj po strašni nesreči pripeljali.

Nova roparska družba na Hrvatskem. V vasi Novoselec-Križ pri Ivaničgradu sta se v zadnjih dneh izvršila dva strašna roparska zločina, pri katerih je nastopila ena ter ista roparska družba. Sredi minulega tedna so udrli v neko tamkajšnjo kmetsko hišo maskirani roparji, umorili gospodarja in gospodinjo in nato oplenili hišo. Dne 5. t. m. zvečer so pa isti maskirani roparji udrli v upravno poslopje parne žage Hrvatske ekomoptne banke, ustrelili uradnika Štefančića, upravitelja Ježiča in drugega uradnika Matijo Svetličiča pa smrtno nevarno raniil. Nato so vse tri oropali dragocenosti in gotovine ter vlamili v blagajno, iz katere so odnesli 10.000 dinarjev. Težko so ranili tudi kuharico. Napadeni, ki so bili zbrani ravno pri večerji, so se zprva krepko branili in se je vnel boj na življenne in smrt. Ker so bili roparji oboroženi, napadeni pa ne, so leti seveda podlegli. Ljudje v vasi so slišali divje streljanje, a si ni nihče upal blizu; na orožniški postaji sta bila samo dva orožnika doma. Tako so roparji lahko nemoteno izvršili svoje krvavo delo in s plenom pobegnili. Sumijo, da so roparji domačini.

Mučeniki. Niso še izginili kristjani, ki so pripravljeni, za svojo vero prelitji kri. Mehika, kjer brezverski framsioni vršijo krvavo nasilje nad katoličani, daje dnevno dokaze, da imamo tudi v moderni dobi mučenike, ki s svojo požrtvovalnostjo in pogumom ne zaostajajo za prvimi mučeniki-kristjani. En primer: 70letni trgovec v mestu Pueblo Jose Garcia Farfan, zvest in navdušen katoličan, je napravil v svoji izložbi napis: »Viva Cristo Rey« (Naj živi Kristus-Kralj). Dva mehičanska generala Amaya in Sanchez sta se peljala v avtomobilu mimo izložbe in videla napis. Avto se je na povejel ustavil in generala sta poslala v trgovino slugo z naročilom, naj trgovec napis takoj odstrani. Trgovec je odgovoril, naj se gospoda generala sama potrudita k njemu, če hočeta od njega kaj imeti. Generala sta nato vstopila ter ponovila svojo zahtevo, katero

finega sukna), licitacija Martinove gosi. Sodeluje polnoštivalni tamburaški zbor od Sv. Benedikta. Vsi prijatelji poštene zabave vladljivo vabljeni. Začetek točno ob 3. uri popoldne.

Sv. Anton v Slov. goricah. Ker je dne 24. oktobra vreme zadržalo, piredi Kat. bralno društvo pri Sv. Antonu v Slov. goricah svojo igro »Junaška Blejke« zanesljivo v nedeljo, dne 21. nov. in sicer pod streho društvene opekarne. H koncu bo srečolov, čigar glavni dobitek, štrjak živega apna, bo nosil številko 81. Za razsvetljavo prostora bo poskrbljeno. K obilni udeležbi vabijo — igralke!

Sv. Benedikt v Slov. goricah. V nedeljo, dne 21. novembra vprizori tukajšnji orloški odsek skupno z orloškim krožkom zanimivo Finžgarjevo dramo v treh dejanjih »Veriga«. Vsi prijatelji poštene razvedrila, vabljeni! Bog živi!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Bralno društvo bode napovedano igro »Črnošolec« iz raznih vzrokov preložilo na 21. november. Takrat pa se bo igrala pri vsakem vremenu, in sicer v Pergerjevi uti. Ker je ta prireditev zadnja v tem letu, se je prav gotovo vsi udeležite!

Prosvetno društvo v Ljutomeru vabi vso cenjeno občinstvo na uprizoritev žaloigre »Mlinar in njegova hči«, ki se vrši 21. in 28. novembra v Katoličkem domu.

Mala Nedelja. Potovalni kino Ferdo Kosi priredi v nedeljo, dne 14. novembra v Društvenem domu pri Mali Nedelji velik cirkuški film »Med plameni in zvermi«. Prva predstava takoj po večernici, točno ob 3. uri. Zadnje predstave točno ob pol 7. uri zvezcer. Ker je to zadnja letošnja predstava, vabi vse od blizu in da leč k obilni udeležbi vodstvo kina.

Ljudski oder Središče uprizori v nedeljo, dne 21. t. m., ob pol 7. uri zvečer v Društveni dvorani ljudske igre v petih dejanjih: »Stevilke gospe Rožmarinke«.

pa je trgovec zoper odločno odbil. Nato je potegnil general Amaya samokres ter ga nameril na trgovca. V obrambi življenja je trgovec zgrabil za kozarec ter ga vrgel generalu v obraz. Amaya je nato ustrelil, toda v naglici je izgrešil trgovca, zadel pa je svojega kolega Sancheza ter ga ranil. Trgovec Tarfan se je med tem vrgel na Amayo ter mu iztrgal iz rok samokres. V tem trenutku so vstopili vodniki in ko so videli v Tarfanovi roki samokres, so ga takoj prijeli in odpeljali v ječo. Tarfan je šel brez sodbe na morišče ter bil še v isti noči ustreljen. Njegovo truplo so našli daleč izven mesta, vse prerešetano s kroglama in razmesarjeno z kolesi avtomobila. — Slučaj Tarfan ni osamljen. Na tisoče kristjanov je še radi manjšega vzroka plačalo svoje katoliško preprčanje z življenjem. Potem pa še pravijo brezverci, da vera nazaduje!

Za Dijaško kuhinjo v Ptiju se je nabralo na gostiji Luci-Urbancič v Vodrancih pri Središču 142 Din. Najlepša hvala!

Požnja igralcem drž. razredne loterije! Opozorjam svoje cenjene čitalce na današnjo prilogo najsrcenejše predajalne sreček drž. razredne loterije L. Z. Konjovič v Beogradu.

Koledarček naše Kmetske zveze je najbolj priročen žepni koledar. Izsel je z bogato vsebino in v močni vezavi. Poleg običajne koledarske vsebine je daljša vrsta strokovnih članov iz kmetijstva. Zelo primeren je članes o vojaški dolžnosti, kjer najde vsakdo glavna določila vojnega zakona. Koledarju je priloženih 48 strani zelo doberga papirja za razne zapiske. Naroča se na naslov: Jugoslovanska kmetska zveza, Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani ali Tajništvo Slovenske ljudske stranke v Mariboru, Aleksandrova cesta 6. Prijatelje kmetskega stanu prosimo, naj povsod opozore na ta koledar.

Izžrebane številke gasilnega društva v Kozjem. Dne 7. novembra so bile izžrebane za loterijo prostovoljnega gasilnega društva v Kozjem naslednje številke (številke vlečejo zaporedoma): 2916 1189 1789 15424 5419 20104 10030 18055 21099 17689 27775 22378 20726 29523 6290 9854 22586 19281 6463 14751 17571 19048 22596 14604 12455 7818 9963 5168 22618 24676 13947 29131 28240 2895 19552 29640 15536 10793 12530 21443 7030 7521 10997 19250 29312 19669 13678 2018 28919 29508. Dobiti se dvignejo v teku 14 dni pri gasilnem društvu v Kozjem. Kdor vpraša za pojasnila, naj naveden natančen naslov. Gasilno društvo v Kozjem.

Pisma iz domačih krajev.

Libiliče. Občinske volitve. V nedeljo, 31. oktobra so bile v Libiličah občinske volitve, za katere je bilo veliko zanimanja. Kljub veliki agitaciji za učiteljevo demokratsko delavsko listo, bi ista skoraj popolnoma propadla, ker je ljudstvo pač raje volilo kandidate obeh list SLS, kakor pa učiteljeve demokrate in radikale. Izid volitve je bil, da sta obe listi SLS dobili 8 odbornikov, dočim je dobila demokratska komaj enega.

Sv. Peter pri Mariboru. Sodeč po delovanju naših društev, predvsem bralnega društva, bi si res lahko mislili, da spimo. No, oni silovito vihar od 29. na 30. oktober nas je nemilo tresnil v grdo vsakdanost. Ocenjevali smo škodo, ki jo je povzročila burja na strehah, na drevju in vrtovih. Gospodje, ki nam davke predpisujejo, so brali o teh nezgodah v časopisih, ter si brčas mislili: nam neurje ne more do živega. Hajd na delo! Menda so mnenja, da se dajo tudi jalove krave molsti. — Vinska letina je bila tudi pri nas slaba, da bolj nemogoče. Nekaj več je bilo sadja. Škoda, da se naši posestniki tako malo pečajo s sadjarstvom. Marljinov in sprestnost bi jim zelo koristila. To vidimo na primer pri g. Knupiču Matiji, želarju v Trčovi, ki je na malem prostoru vzgojil sadje, da bi se lahko postavil ž njim na vsaki razstavi. Vesela novice pa je, da imamo nove zvonove. Težko smo jih pričakovali. Od same nestrpnosti smo se celo skregali — za prazen nič. V četrtek, 28. oktobra so nam jih prideljali: večjega Vračkova fanta, manjša dva Rokavčev Marka. Dekleta so okrasila oba vozova zelo okusno; voz z velikim zvonom je bil posebno nežno opletten, manjša zvona pa sta se kakor fanta postavljala s šopki in trakov. Vsa čast vrlim mladenkam! Drhteli smo ko sta se približala zvona pa sta se kolesa tako blatna; vzrok so temu naša ceste. Stoj! Kaj hoč grajal naše lepe ceste! — Torej ceste niso krive umazanih koles, temveč le blato. Preljubo blato! Izgini samo nekam, drugač se bomo zadušili v tebi v veselje tistih, ki jim blato nič, san ne gre. Torej nove zvonove imamo. Prav lepo pojejo, le četrtega zvona še manjka. Treba nobar denar tudi za tega, da nam ne bodo gotovo Marjetčanke očitale siromašča. Ker mislimo na zvone in še marsikaj, se s postavljivo Društvu doma ne moremo tako pečati, kakor bi se radi. Pa bomo pozneje bolj pridni. Toliko za danes. Pa brez zamere!

Vurbberg. (Rusom v zadoščenje). V Slov. Gospodarju z dne 14. oktobra t. l. se v dopisu »Rop pri

Če pridete v Maribor, petrudite se v
manufaktурно trgovino
Franjo Majer

na Glavnem trgu št. 9

Hjer dobite razno zimsko blago, n. pr. odeje, koce, barhente, meško in žensko suknjo, platno, zimsko perilo itd. itd. po zelo nizkih cenah.

V trgovini
Franc Kolerič, Apače

morate kupovati, ker
tam dobite dobre blago po
nizki ceni.

Velika izbira blaga vseh vrst.
1098

Šivilje

za delo na domu in v tovarni se sprejmejo pri tvrdki Durjava, Maribor, Gregorčičeva ulica 24. Dело na dom se da tudi šiviljam iz mariborske okolice.

Kristjanske cene in dobro blago
se dobi pri

I. TRPIN V MARIBORU, GLAVNI TRG 17.

Kostanjeva drva za tanin

neobeljena, do 1.20 m dolga, od 10—45 cm, nekiana, kupuje stalno po ugodnih cenah in takojšnjem plačilu, event. proti akreditivu: Ernest Marine, Celje, Žrinski ulica 4.

Posredovalci dobijo provizijo.

1469

PREPROGE

linoleum, posteljni vložki, tridelne žimnice 320 din., oto-mani 750 din., blago za pohištvo 60 din., gradl za žimnice 82 din., šifone 10 din., molino 8 din., rjuhe 26 din. meter, zavesa, posteljne garniture, posteljne in namizne odeje, perje zima, morska trava, vsakovrstne blazine, pernice kot blago za posteljna in tapetniška dela po izpod konkurenčnih cenah kri

1484

KARL PREIS, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA ŠT. 20.

Pošiljatve s pošto in železnico. — Cenike gratis.

ZAHVALA.

Gospodu dr. Vlad. Mogilnički, iz Št. Jurija ob juž. žel., ki me je ozdravil od zelo težke in nevarne želodčne bolezni (čezzelodca), na kateri sem trpela več let, izrekam tem potom iskreno Zahvalno. — Št. Jurij ob južni žel., dne 31. X. 1926. — Marija Mravljak, posestnica.

1540

Čujtel

Glejaj

MARTIN SUMER, KONJICE

Kdor hoče lepo in dobro oblečen biti, mora v Konjice ideti; tam v trgovini Sumerjevi, se blago jako poceni dobri.

— Za prav obilen obisk se uljudno priporočam!

RESNICA

je, da kupite: češko suknjo, volneno blago, hlačevino, tiskovino, platno, svilene in cajaste rute, nogavice, srajce in drugo različno blago najboljše kakovosti po znižanih cenah samo v manufakturni trgovini

pri Franc Lenartu naslednik

BERGANT BENJAMIN, PTUJ, SRBSKI TRG ŠTEV. 2
poleg glavarstva.

1290

Priporočam svojo špecerijsko trgovino, kjer se dobi vedno sveže blago, beli amerikanski petrolej, karbonil, špirit za mizarje, šelak, in vse drugo špecerijsko blago po najnižjih dnevnih cenah. Nadalje kupujem jajca, fižol, pšenico, orehe, vinski kamen in vse druge poljske pridelke po najvišji dnevni ceni. Pridite in prepricali se boste, da je pri meni vedno sveže in dobro blago ter solidna postrežba.

Hinko Kreft, trgovec v Ptiju

nasproti gostilne Zupančič.

1484

Za bodočo zimsko sezono, kakor tudi za

miklavževa darila

se zaradi pomanjkanja prostorov sledče stvari razprodajojo s 25% popustom: domače čevlje za gospode, dame in otroke v volni in usnju, samoveznice, pipe, doze za tobak in cigarete, ustnike, pisemski papir, kakor tudi igrače, denarnice za gospode in dame, damske ročne torbice itd.

Josip Mlinarič, Maribor

Glavni trg 17.

1503

Denar naložite

na najboljše in najvarnejše

pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Stolna ulica št. 6

I. Z. Z. N. Z.

Stolna ulica št. 6

Hranilne vloge brez odpovedi po 6%.

Na trimesečno odpoved po 8%

Zadružna gospodarska banka d. d.

Pedružnica Maribor.

v lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 5., pred frančiškansko cerkvijo.

Izvršuje vse bančne posle najkulantnejše! — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.

Pooblaščeni prodajalec srečk drž. razr. loterije.

Somišljeniki, sirite naš list!

V trgovini
Franc Kolerič, Apače

morate kupovati, ker
tam dobite dobre blago po
nizki ceni.

Velika izbira blaga vseh vrst.
1098

Fr. Ksav. Krajne-a naslednik

MARTIN GAJŠEK, Maribor, Glavni trg
priporoča svojo veliko zalogu vsakovrstnih
posteljnih odej

lastnega izdelka na drobno in na debelo. — Zahlevajš
cenik! 1101

DOBRO POMISLI,

preden kaj kupiš! Denar je danes drag, zato glej, da si kupiš obleko in drugo blago tam, kjer je najcenejše in to pri: Mihajlo Lapuh, Konjice št. 93.

1487

Velika sezijska prodaja!

Prodajam niže navedeno blago po sledečih cenah:

flanele od Din 10.— naprej,
barhente od Din 12.— naprej,
modne barhente od Din 22.— naprej,
moško suknjo od Din 62.— naprej,
žensko volneno blago od Din 42.— naprej,
moške hlače suknene od Din 90.— naprej,
moške zimske suknje Din 425.—,
odeje, navadne Din 115.—,
odeje, fine klotaste Din 200.—

Vse drugo zimsko blago po zelo znižanih cenah. Vsakdo si naj ogleda zalogu brez siljenja k nakupu pri

F. STARČIĆ, MARIBOR, VETRNIJSKA ULICA ŠT. 15.

Najbolje in najvarnejše naložite svoj denar
pri

Okrajni posojilnici v Ljutomeru

r. z. z. n. z.

Ki obrestuje hranilne vloge najbolje.

Tekoči računi.

Posojila na poroštvo, zastavo in vknjižbo.
Uraduje od 1. maja 1926 vsak delavnik
od 8. do 12. ure.

Debre in poceni zimske blage, obleke, platno itd.

se dobi pri

I. TRPIN V MARIBORU, GLAVNI TRG 17.

Enriolo

Splošno priljubljen
kavni nadomestek
okusen i cenem.

Dobiva se v vseh

dobro asortiranih
kolonialnih trgovinah.

!! Varčujte z denarjem !!

pri nakupu manufakturnega blaga. Predno kupite, si oglejte velikansko zaloge
in edovito nizke cene v

manufakturni in modni trgovini
FRANC DOBOVIČNIK
Celje, Gospodska ulica 15

Stranke iz dežele dobe popust! — Krojači in šivilje posebne cene!

Na drobno!

1244

Na debelo!

Edino najboljši šivalni stroji in kolesa so le
JOSIP PETELINC-A

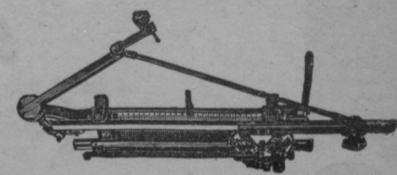
LJUBLJANA (blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

znamke Gritzner, Adler in Phoenix

za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo. — Istotam najboljši
švicarski pletilni stroji znamke
»Dubied«. — Pouk o vezenju in
krpanju brezplačen. Večletna ga-
rancija. Delavnica na razpolago.

Telefon 811

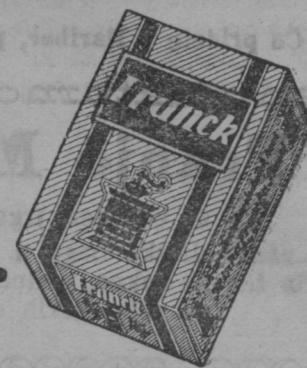

**Kakor je delala že Vaša stara mati,
bilo je pravilno.**

Kuhala ie svojo kavo samo s

Pravim Franckovim kaunim pridatkom.

Ta je danes še vedno tako fin kakor izvrsten pridatek
K zrnati in žitni kavi ter bo to tudi zmeraj ostal.

Priprava se

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU.

Za poljske križe

ai mnogi želijo Kristusove podobe (korpus). Da ustreže ljudem, jib je oskrbela Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, kjer se dobijo po sledečih cenah: 65 cm veliki po 550 D, 75 cm veliki po 560 D, 80 cm veliki po 700 in 800 D, 90 cm veliki po 80 D, 100 cm veliki po 950 D in po 1280 D, 120 cm veliki po 1700 D.

Stenski križi

leseno podobo (korpusom) stanejo Velikost 20 cm po 42 in 77 D, 25 cm po 55 in 90 D, 30 cm po 77 in 100 D, 35 cm po 96 in 115 D, 40 cm po 140 D,

Stenski križi

kočinaste podobe stanejo v raznih velikostih po 4, 12, 18 in 24 D.

Stoječi križi

kočinaste podobe stanejo v raznih velikostih in izpeljavah po 22, 24, 28, 30 in 36 D,

Izpeljava je zelo okusna in solidna ter se tople priporoča, da si vsak, kdor križe potrebuje, iste kupi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Najboljše in zelo trpežno blago

za moške in ženske obleke, sukno, hlačevino, volneno blago, barhent, cefir, platno, robce, nogavice, gotove obleke in perilo kupite najcenejše le v trgovini

J. N. Soštarič, Maribor,

ALEKSANDROVA CESTA.

Naložite denar le pri

Ljudski posojilnic v Celju

registrirani zadruži z neomejeno zavezo

Cankarjeva ulica 4

poleg davkarije (poprej pri »Belem volu«), kjer je najbolj varno naložen in se najugodnejše obrestuje.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica.

Posojila po najnižji obrestni meri.

Kdor v „Slov. Gospodarju“ oglašuje,
uspeha gotovo se raduje!

LESNICA

je, da kupite: češko suknjo, volneno blago, hlačevino, tiskovino, platno, svilene in cajgaste rute, nogavice, srajce, čevlje in drugo različno blago najboljše kakovosti po znižanih cenah samo v manufakturni trgovini

„Pri solncu“

Za obilen obisk se priporoča: 608
K. DROFENIK, CELJE, GLAVNI TRG 9.

Dober glas gre v mesta in dežele

Ter tudi k nam so novice te prispele,
Da kupiš dobro manufakturno blago in po ceni.

V mestu Celju, tam pri nemški cerkvi.
Ako nisi bil tam še osebno,
Glej, da zapomniš si za vedno.

Da v Celju je mnogo raznih trgovin,

▲ najcenejše kupiš vedno le pri

Valentin Hladin, Celje

Prešernova ulica.

Samozraven nemške cerkve!

608

Samo zraven nemške cerkve!

DENAR

štedi in brij se sam! Dober brivski aparat Din. 15, fin 24, zelo fin 33, jeklena britva 10, fina Solingen 20, poniklan lasostržnik 40, jeklene škarje 6, zepni nož 3.25, žlice, jedilno orodje kakor sploh vso jekleno robo prodaja v prvovrstni kakovosti veletrgovina R. Stermecki, Celje, št. 24. Pišite takoj po ilustrirani cenik z več tisoč predmeti. Železniška vožnja se nakupu primerno povrne. Trgovci engros cene

Kako si vzdržava dama

svojo mladostno svežost?

Zelja vsake dame je si ohraniti svojo mladostno svežost do starosti. To dosega Američanka in Francozinja s kulturo telesa in s prikladnim oblačenjem, posebno pa z obutvijo.

Ona je spoznala, da je dobro negovana noge temeljni pogoj za dobrobit.

Na ulici - v zimi - usnjati čevlji, doma, v uradu ali pri delu čevlji iz blaga - to je njena lozinka

Dame, nosite doma ali pri svojem poslu čevlje iz žameta ali lastinga. Čevlji iz tkanine zrači noge, jo vzdržuje suho in toplo, je gibek in udoben, preprečuje utrujenost, olajšuje delo.

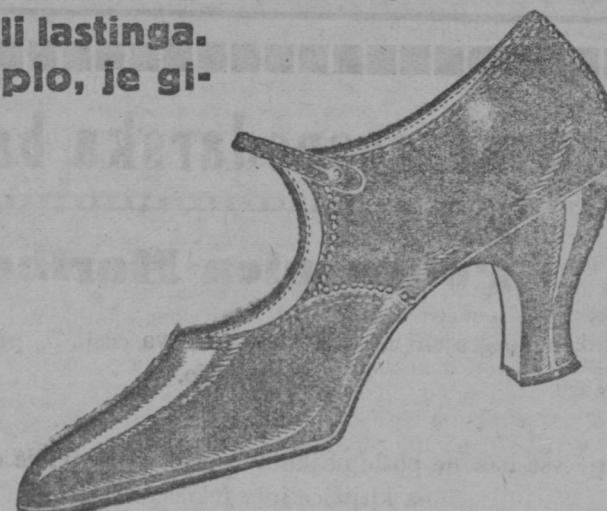
Priporočamo naš model:

1445 iz la žameta

Din 99,-

4345 iz la lastinga

Din 99,-

Franck

slovesnost in lepo vreme je privabilo toliko ljudstva, da jih je moralno precej oditi, ker ni bilo več prostora v dvorani. Zato pa domo igro »Zgubljeni raj« ponavljali v nedeljo, 14. t. m., po večernicah. Ker so zadnjici igralci svoje vloge rešili v splošno zgodovinost, zato pričakujemo tudi v nedeljo obilne udeležbe. Cene so znižane.

Kapelja pri Radencih. Bralno društvo pri Kapeli uprizori dne 21. novembra popoldne, ob 5. uri v zdraviliški restavraciji gosp. Maršika v Radenčih narodno igro »Domen«. K obilni udeležbi zlasti ker je čisti dobitek namenjen za nabavo novega odra, vabi odbor. — Ob priliki blagoslovjanja novega Pauličevega križa ob Ptujski cesti v Norečkem vrhu dne 7. t. m. se je med blagočetecimi gosti nabralo za Dijaško kuhinjo 100 D in za sv. misijo 40 D. Bog obilo povrnil.

Središče ob Dravi. Dne 14. novembra je po dolgi, mukepolni bolezni umrla nad vse vggledna Orlica, Marijina družbenica — Micika Črkova. Da je bila pokojna priljubljena pri vseh, pričajen veličasten pogreb, ki se je vršil dne 6. novembra, ob 2. uri popoldne. Pogreb so se udeležili: Marijina družba z lastavo, vsi domači Orli in Orlice, pa tudi Orli in Orlice iz drugih odsekov in krožkov s svojimi zastavami in velika množica domačinov. Pevci so ji zapeli zadnji pozdrav. Ob odprttem grobu je govoril č. g. Marko Krajnc in gospa profesor Prijateljeva iz Maribora. Res, malokatero oke je tedaj ostalo suho. Smrt pač ne izbira, tudi mlaado cveite pokosi, tudi takim ne prizanaša, kot je bila Micika. Že od malih nog je bila slabotnega združila, a vendar je vse svoje moči žrtvovala, takoreč položila na oltar domovini. Bila je zelo nadarjena, ter je že od tedaj, ko je zapustila ljudsko šolo, pomagala v Dekliški zvezzi, pozneje pa kot predsednica pri Orlicah. S pridnostjo in požrtvovalnostjo je vodila krožek, ter si pridobila toliko spretnost, da je z luhkoto prevzela tajniško mesto pri Prosvetni zvezzi v Mariboru, kjer so jo tudi vsi vzljubili. Njen delokrog se je šele tedaj razširil. Vneta za dobro stvar, je takoj prevezla vodstvo vseh Dekliških zvez, ter bila tudi predsednica mariborske srenej. Res, v trudu in znoju polnem radosti je delovala na organizacijskem polju polovicu svojega življenja, 15 let. Naduševala je sebe in druge za krščanska načela, dvigala svoje srce, svojega duha k božjemu Solncu, kamor se je tudi za vedno preselila, stara šele 29 let. Umrla si Ti, ki si bila tako navdušena, šla si po svoje plačilo, po kroni, ki si si jo zaslužila s svojim čedostnim življenjem. Hočemo v vsem slediti Tvojemu vzgledu! — Počivaj v miru, tam zgoraj nad zvezdami se zopet vidimo!

Marenberg. V petek zvečer, dne 5. novembra, je nagloma od kapi zadet umrl g. Franc Martini, veleposesnik, lesni trgovec in gostilničar pri Sv. Janezu. Pokojni je bil mnogo let občinski odbornik in župan. Pogreb se je vršil v pondeljek, 8. novembra, predpopoldne od Sv. Janeza na pokopališču v Marenbergu. Rajni blagi in prijazni gospod Martini naj počiva v miru, vsem domačim, srodnikom in prijateljem pa odkrito sožalje.

Razbor pri Slovenjgradcu. Pri nas smo dne 31. oktobra spremljili k zadnjemu počitku vrlega moža in zvestega pristaša SLS, žmetja Jožeta Hudej pd. Lapovčnika. V 67. letu svoje starosti se je ločil od nas daleč naokoli znan kot veren, miroljuben in dobroščen mož. Zlasti so njegovo hišo poznali revježi in berači, katerim je bil rajni blag dobrotnik. Bil je dolga leta občinski odbornik in cerkveni ključar. Naročen je bil vsa leta na katoliške časopise in je tudi svoje otroke, ki so že večjelj oskrbljeni, lepo vzgojili, zato je upati, da bo tudi njegov sin, ki mu sledi v gospodarstvu, vreden naslednik svojega očeta. Na sedmini se je nabralo za sklad SLS 62 Din, za kar se vsem darovalcem tem potom izreka srčna zahvala.

Šoštanj. Dobroznanli liberalci trosi po okraju razne vesti, katerih namen je, delati reklamo za Žerjavovo stranko. Med drugim trdi, da bomo dobili dežarja za potrebine ceste, kakor cesto v St. Andrej in tako dalje, ako se zapišemo v liberalno stranko, češ, da bo potem veliki župan uvaževal naše prošnje. Imamo več okrajov v bližini, v katerih pašujejo liberalci v okrajnem zastopu,

a kljub temu ne da veliki župan nič. Gospoda Goršeka prav počasno opozorimo na to, da veliki župan ne izposluje v Belogradu niti tega, da bi doble občine in okrajni zastop od državnega rudnika dolžne občinske in okrajne doklade, katere mora plačati vsak bajtar, same država ne izpolni svojih dolžnosti. Hujškati je lahko, a dati prav težko.

Šmartno ob Paki. Dne 8. t. m. sta se poročila gospod Franc Klančnik, posestnik v Šmartnu ob Paki in g. Angela Bizjak. Dne 15. t. m. pa se bosta poročila g. Franc Klinar in g. Nežika Meklav. Mladim parom želimo veliko sreče v novem stanu.

Šmartno ob Paki. (Razne novice.) Zadnji teden oktobra smo imeli spovedovanje za sveto leto, na god Kristusa Kralja in v nedeljo, 7. novembra pa svetoletne procesije z udeležbo skoraj cele župnije. Bog nam je dal obakrat lepo vreme. V spomin osvobodenja je bil naš spomenik za padle vojake 27. in 28. oktobra celid dan in noč električno razsvetljen, ravnotako tudi ob procesiji na Vseh svetnikov in vernih duš dan. Svojci padlih so okinčali spomenik z lepimi venci in oba dneva so se pri istem vršile mrtvaške molitve ob duhovščine ob priliki procesije na pokopališče. Velika udeležba vernikov je priča, da niso imena padlih samo vklesana z zlatimi črkami v črni marmor, temveč tuđ v sreca in spomin njihovih domačinov. Nekaj bi še radi poročali, pa se bojimo, da ne smemo. Namreč od odprtja spomenika za padle vojake v Trbovljah 31. oktobra, se je tam igrala vojna igra »Kalvarija«, kakor tudi takoj ob isti priliki 25. julija t. l. Pretresljiva igra, dobro podana, je globoko vplivala na občinstvo, pa so zastopniki invalidov in voj. zvezze iz Trbovljah, ki so bili tukaj kot odpodanci, naprosili naše igralce, naj bi ravno to igro vprizorili v Trbovljah 31. oktobra. Z ozirom na blagi namen so naši knečki igralci, da-siravno težko, vendar obljubili in 23. po številu v Trbovljah nastopili. Torej dejstvo je: 23 naših igralcev je uprizorilo igro dva-krat v Trbovljah, obakrat je bila dvorana nabito polna, občinstvo je burno pleskalo, navzoči avtor igre je bil prav zadovoljen, g. svetnik Pirc je igralce toplo zahvalil, a neka »huda obljuba« je zakrivila, da ni prisla besedica o tem v javno časopisje. Ce so morda kaj o tem pisali o nasprotnem časopisu, ne vemo, ker ga ne čitamo. — Naši pridi pevci so ob priliki procesije na pokopališču ob Vseh svetnikih zapeli dve lepi žalostinki, eno pri novem vojnem spomeniku, drugo v sredini pokopališča. Ena, »Padlim junakom«, je čisto nova kompozicija, ki se je prvič pela tukaj ob odprtju spomenika 25. julija. Besedilo je zložil nalač za to slavnost naš blagi pesnik Fr. Ks. Meško, skomponiral pa je je skladatelj Adamič s spremstvom pozavon. Ker pa poslednje niso povod na razpolago, se je skladba nekoliko v tem oziru prenaredila od avtorja, ter se bo nedvomno povod priljubila in mnogo pela. Prav lepo je namreč besedilo in njemu primerna tudi kompozicija. Nek tukajšnji hivši odbornik za nabavo spomenika padlih vojakov, bo isto založil pri Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani v korist našega spomenika.

Dobrino pri Celju. † Jože Božnik. Povsod, kjer so ga poznali skozi dobo skoro enega stoletja, so ga spoštovali. Mož, ki je doživel 95 let visoko starost, je storil za Dobrino in okolico veliko dobre dela. Pokojni je bil dolgo vrsto let v občinskem svetu, cerkveni ključar, v naših organizacijah, katerim je pošiljal kot najboljše delavce svoje sinove na razpolago. Njegov sin Jurij je danes župan na Dobrini, drugi sin Matevž je ključar dobrinske cerkve, tretji zopet ključar pri Novi cerkvi, vsi iz njegove družine so vzgojeni tako, da ne le za svoj dom, ampak tudi za javnost delujejo. Zato pa je Božnikova rodbina v vsej dolini občine spoštovana, njen ustanovitelj, rajni Jože Božnik pa še posebno, kar je pokazal tudi njegov pogreb dne 4. novembra. Pokojniku dal ljubi Bog plačilo! Njegovim domačim pa naše sožalje.

Majšperk. Minulo nedeljo nas je obiskal pri nas splošno prijavljeno in spoštovanju poslanec g. Vesensjak. Veseli nas posebno dejstvo, da prihaja pogostokrat ter vselej s svojimi besedami zna zadevi prave strune v veliko razliko od raznih najetih in mastno

plačanih SDS in SKS najemnikov, katerim je nekdaj tako pridno sekundiralo naše učiteljstvo. Zahvaljujemo se gospodu poslancu za njegov trud ter ga prosimo, naj i v naprej ne pozabi na nas.

Sv. Florjan ob Boču. Po večletnem pljučnem bolehanju je dne 23. oktobra, ob 7. uri zvečer v Gospodu zaspal cerkveni loženske romarske cerkve Matevž Sirec v 73. letu starosti. Bil je veden in načančen v svoji cerkveni službi, dolgoleten naročnik »Slovenskega Gospodarja« in neomajno trdno pristaš SLS, ki je tudi drugim zaspanim Florjančanom rad prigojarjal na pravo stran. Njegova pogrebna procesija dne 26. oktobra se je kljub slabemu vremenu udeležila velika množica faranov, ter mu skazala svoje spoštovanje in zadnjo čast. Ker je bil rajni velik prijatelj duhovnikov, so se domačemu gospodu župniku pridružili ter pomagali izvršiti pogrebno slovesnost še g. rogački kaplan Jožef Žekar. Rajnemu Šircu pa bodi ohranjen med nami blag spomin!

Laško. Dražbeni oklic. V zapuščino po umrlem župniku gosp. Francu Trop spadajoče premičnine, zlasti lepo pohištvo, dragocen harmonij itd., se bo prodalo na prostovoljni javni dražbi v župnišču v Smarjeti pri Rimskim Toplicah v pondeljek, dne 15. novembra 1926, ob 1. uri popoldne, in se kupci polnoštivo vabijo.

NAJBOLJSA REKLAMA — STENSKI KOLEDAR!
Trgovci, ki želijo svojim odjemalcem za Novo leto pokloniti stenski koledar s svojo reklamo, naj čimprej koledarje naročete pri TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU. Koledarji bodo po izredno nizki ceni in prav lično izdelani.

Za razvedrilo.

Dober nasvet. Gost gostilničarju: »Koliko sodov piva stočite na teden?« — Gostilničar: »Samo po dva!« — Gost: »Jaz vam pa dam en nasvet, da boste lahko stočili po štiri sodčke na teden!« — »O, prosim, prosim«, je rekel gostilničar. — Gost mu je svetoval, odhajajo iz sobe: »Najlije vsakokrat poln vrček piva in ne le polovice, pa bo že šlo!«

Nova kuharica. Mlada gospodinja je naročevala svoje kuharici: »Delajte vedno tako, kakor vam rečem! Za juh ubijte danes štiri jajca! Od dveh vzemite beljak in od dveh pa rumenjak in zmesajte to! Zdaj so težki časi in je treba varčevati!«

Zelezniška nesreča. Zgodilo se je nekemu vlaku (a ne konjiškemu, kakor pravijo zlobni ljudje), da je vozil pod drevesi mimo. Na veji je bil fantek, ki je pa pljunil na stroj in zgodilo se je, da rayno v dimnik. In veste, kaka nesreča se je zgodila? V stroju je ves ogenj ugasnil in — vlak ni mogel naprej.

Jud po povod jud. Neka ladija je plavala po morju. Kar jo je začel zasledovati velikanski morski kit. Nevarnost za ladijo je bila velika. Kapitan je dal vreči cele košare pomaranč v morje, da jih je kit pogoltnil. Nato je vrgel še veliko klop, ki je tudi izginila v žrelo kitovo. Zdaj si ni vedel več pomagati, pa je vrgel nekega juda in kmalu nato pa še nekega kitajca kitu, da jih je požr. Končno se je po posrečilo umoriti velikanskega kita. Ko so mu prerezali želodec, veste, kaj so našli? Jud je stal za klopjo, na kateri je imel košare pomaranč in jih je prodajal kitajcu.

OKLIC.

Marija Flašker, previžkarica na Zg. Ročici št. 36, okraj Sv. Lenart v Slov. gor., ki je umrla dne 20. aprila 1926, je zapustila oporočno, v kateri je potomcem Jere Valh, katerih imena in bivališči ni znano, volila neka volila. V poštev pridejo: 1. Dva otroka Janeza Valh. 2. Potomci Terezije Valh. 3. Potomci Lize Rop: Edward Rop in Albertina Milič roj. Rop. Našteti potomci Jere Valh naj se v svrhu sprejema volil zglase ustmeno ali pismeno v prisarni Fran Štupica, notarja pri Sv. Lenartu v Slov. gor.

3-1

Inserirajte!

Posteljni vložki s križem

se po meri izdelujejo, 1 komad 175 din., afrikmatrace tri-deline 420, 450 din., zašite odje 180, 200, 240 din., flanelke 60, 100, 130 din., slaminjače 45, 50, 68 din., ženski predpasniki 26—80 din., ženske bluze 45—110 din., ženske obleke 100—240 din., ženske ali moške srajce 45—72 din., ceighlače 70—100 din., ključavnarske obleke 140 din., nahrbtnike 40—110 din., potne košare 40—80 din., vrvi za perilo 1 m 1 din., dolgost 10—50 m, vrvi za zvone, kleti, studence, vsako dolgost in debelost 1 kg 40 D, strange, ujzde in povezne vrvi.

Impregnirane dežne plahte za vložke vso velikosti 1 kvadratmeter 60 D, za konje nepremočljive plahte s kumetšpico 1 par 640 din.

Posilja se tudi na vse kraje.

ALOJZIJ GNIŠEK, MARIBOR, GLAVNI TRG ŠTEV. 6.

Mala oznanila.

»Malih oznanilih« stane vsaka beseda 75 par. Najmanjša cena za oglas je 8 D. Manjši zneski se lahko vpošiljajo tudi v znamkah. Upravnštvo odgovarja na razna vprašanja samo takrat, ko je prišlo znamka (2 D) za odgovor.

Zastopnike sprejme v vsakem kraju mariborske oblasti domača zavarovalnica. Ponudbe pod »Lahk zaslužek« na upravo. 1574

Učeneca in pomočnika za kolarško obrt sprejme Ivan Pirnat, kolar, Staravaš. Velenje. 1563

Službo organista in cerkvenika želim nastopiti kje na deželi, pri kakšnem dobrem g. župniku. Naslov v upravi. 1562

Major a 4 delavskimi močmi se sprejme tako. Tržaška cesta 14. Maribor. 1546

Dve dobro izvežbani viničarski družini se sprejmeta tako pri Twickel-ovem oskrbništvu Krčevina, Maribor (Burg-Meierhof). 1554

Cevljarski učenec z dobrim šolskim spričevalom se sprejme tako pri Antonu Bolki, cevljar, Zg. Poljska. 1552

Na stanovanje sprejmem zakonca sprednega delavca za gospodarstvo in poljedelstvo, mož vajan konj, cesarskega dela. Ponudbe s spričevali v Celje, Gaberje 21. 1556

Pekovskega učenca, poštenega, sprejme tako Alojz Podgoršek v Slov. Konjicah. 1571

Viničario za 3 delavske moči išče kmetski sin. Razume vsa vinogradna in poljedelska dela. Naslov v upravi. 1555

Viničar s tremi delavskimi močmi se sprejme pri g. Gerželj, Gor. Gaberik, p. Podplat. Viničarija je zase.

Iščem večnega in poštenega viničarja z večletnimi izpriceljami. Biti mora doma iz Slov. goric ali iz Haloz ter mora imeti najmanj pet delovnih moči. Plača po dogovoru. Nastop ob Svečnici. Josip Mule, posestnik, mesar in gospodničar v Rušah. 1513

Gospa, 30—40 let stara, močna, ljubiteljica živali, se išče. Začetna plača 700 K za delo z golj pri prerutnici. Ponudbe na naslov Perutninarstvo Velenje. 1512

Organist ceciljanec, z večletno prakso, želi spremeniti službo s 1. decembrom. Naslov v upravi. 1553

Sodarske pomočnike sprejme pri prosti hrani, stanovanju v petrili Fran Repič, sodar v Ljubljani, Kolizejska cesta 18. — Vajenec, ki je že nekajliko več tegata dela, se istotam sprejme. 1486

Prvovrstno posestvo, 3 orali v Vinogradu, veliki sad

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1927,
ki ima 365 dni.

VELIKA PRATIKA je najstarejši slovenski kmetijski koledar, ki je bil že od naših pradodov najbolj vpoštevan in je še danes najbolj obrajtan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebinu in slikah. Opozorjam na davčne spise, koje mora vsak čitatelj, da bo vedel, kaj smo plačevali nekaj, kaj in koliko mora plačevati danes zlasti Slovenskega.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blaznika nasl.
tiskarna in litografski zavod
Ljubljana, Breg Št. 12.

Oskrbnik

starejši, razumen, neženjen mož za večjo vinogradsko posestvo, travniki in polja prvorstnimi spričevali in pripomočki, se sprejme. Pismena vprašanja na Kaiser, Maribor, Slovenska ulica 38. Osebno se predstaviti pri Niefergal, Koroška cesta 1. 1568

Borova debla

8 m dolga, od 16 do 24 cm premera kupim večjo množino za zimsko dohavo. Naslov v upravi. 1223 10-1

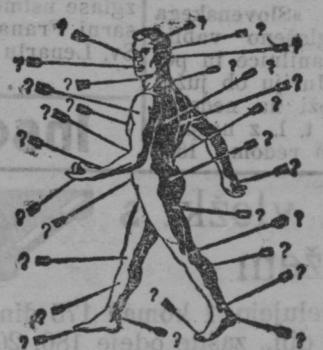
Pohištvo

velika zaloga od priprostega do najfinješega lastnega izdelka. Popolne (kompletne) opreme in tudi posamezni komadi. Prevzame vsa stavbena in druga mizarska dela po brezkonkurenčnih cenah. Cenike gratis.

Zaloga pohištva združenih mizarskih mojstrov, Maribor

5-1 Gosposka ulica 20. 1433

Samo kratek čas

poizkušajte uporabljati za negovanje celega telesa pravi Fellerjev blagodiščišč Elsafliud in zvezdi boste, kaj je do sedaj manjkalo v Vaši hiši. — Za glavo, za pleča, za roke, za noge, za oče, za zobe, za vrat, za mišice, za živce, za vse dele človeškega telesa se je izkazalo koristno dnevno umivanje, drgnjenje, grjanje s pravim Fellerjevim Elsafliudem že od časa naših dedov in upravičuje njegov glas kot zaupljivega ublažitelja bolečin in kosmetikuma. Za zunaj in znotraj močnejši in izdatnejši kot francosko žganje.

Zahajevanje za poizkus v lekarnah in odgovarjajočih prodajalnah izrecno Fellerjev Elsafliud, v poizkusnih stekleničkah po 6—Din. v dvojnah steklenicah po 9—Din ali specjalnih steklenicah po 26—Din. — Po pošti pride tem cenje, čim več se naroči naenkrat. Z zavojnjino in poštino stane:

9 poizkusnih ali	6 dvojnah ali	2 specjalni steklenici
27	18	6
54	36	12

133—
250—

Naročila nasloviti razločno takole:

Eugen V. Feller, lekarna v Stubiči Donji, Elsa trg št. 341, Hrvatska, Fl. I.

SOSEDJE in . . . VI!

Cena traktorja
Dln. 37.500—

Franko Rakek
Zaščitni blata ekstra
Cena neobvena

Dobro orientirani kmetovalci, kateri opravljajo svoja domača in poljska dela s pomočjo Fordsona, vedo, da je Fordson bodisi kot stabilni motor, bodisi kot traktor (vlačna sila: 10 ton) brez primere; da on vsako delo bolje in hitrejše opravi kot več vprežne živine skupaj in kar je zelo važno, da je izdatek za njega samo trakrat, kadar dela. Fordson obdeluje v štirih urah jeden celi hektar.

Fordson

Izdelek od Ford Motor Company

Obiščite še danes jednega izmed naših breztevilnih zastopnikov v državi.

Proda se:

»Šentakova žaga in mlatilnica« na Vranskem.

Žaga z dvema vencijankama in cirkularko, hišica s stanovanji za dva žagarja, poslopje nekdanje mlatilnice, kozolec, vse tik državne ceste s krasnim skladiscem za les, prvorstna, celoletna vodna moč. — Okoli žage 2½ ora zemlje, deloma tudi sposobne za nasad hmelja. — Pojasnila daje deželnosodni svetnik dr. Pernat v Laškem. 1539

Velika izbira! **Najnižje cene!**
Zimsko perilo, copate, rokavice, sviterje, klobuke, dežne plašče, čevlje, čepice, kravate itd. nudi najugodnejše splošno znana tvrdka 1502

Jakob Lah, Maribor
samo Glavni trg št. 2.

ZAHVALA.

Povodom prebriške izgube naše ljubljene hčerke ozir. sestre, gospodine

Micike Črček,

tajnice Prosvetne zveze, predsednici Orliške srenje, se najiskrenejše zahvaljujemo vsem, ki so blagopokojno spremili na njeni zadnji poti. Posebno še izrekamo srčno zahvalo preč. duhovščini, zlasti č. g. Marku Krajncu za vodstvo pogreba in v srce segajoč nagrobeni govor, tukajšnji Marijini družbi, cerkvenemu pevskemu zboru, Orliom in Orlicam od Šv. Križa na Murskem polju, Ljutomeru, Svetinji, Sv. Bolzenku, Ormožu, Vel. Nedelje, v prvi vrsti pa domačemu odsekmu ozir. njegovemu predsedniku, ki je organiziral tako veličasten pogreb, ter vsem darovalcem neštetičnih venčev in cvetja. Prav posebno se še zahvaljujemo ge. prof. Prijateljevi iz Maribora za prekrasne in ganljive poslovilne besede ob grobu nepozabljeni.

Vsem prav prisrčni Bog plačaj!

Obrež, dne 7. novembra 1926.

Zahvaljujoči ostali.

Prva žebljarska in železoobrtna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Postopek: Žebljarska zadruga Krop (Jugoslavija).

Telefon interurban Podnart.

Žebli je normalne in ozotirne železnice, žebli za ladje, črni ali pocinkani, žebli za zgradbe, les it. t. d., žebli za čevlje. Spojke za odre in prage, spojke za ladje in splava. Žezle za brane. Zobje za brane. Kljuke za podobe, zid, cevi, žlebe it. d. Vijaki z maticami. Podložne pločice. Matice. Zakovice za tenderje, kotle, sede, mostove, pleti. Žezle, kolosa it. t. d. Vijačni čepi. Verige. Izdeluje lahke transmisije, popravlja strokovnjaško gospodarske stroje in opreme za vodne žage in mlince.

Vsi v naši stroki spadajoči leženzi izdelki po vzorih in rabah najcenejši.

Brzjavke: Zadruga Krop.

Illustrovani ceniki na razpolago! — Prodaja se samo na debelo trgovcem.

Protireumi iščasu, trganju in bolečinah v obokih

Vam ponujam dobro preizkušeno sredstvo.

Obširno brošuro s poskusnim vzorcem pošljem vsakemu

brezplačno in brez stroškov,

ki mi naznani potom dopisnice svoj natančen naslov. Gre za odlično domače zdravljenje z izvrstnim preparam, kateri pri uporabi ne pokvari želodca in nima slabega okusa. Zastavlja novo stvarjenje skalnične kislino ter pospešuje izločevanje iste.

Zdravniki in profesorji priporočajo to sredstvo, bolnice in sanatoriji ga uporabljajo z uspehom. Od vseh strani sveta tisočero zahvalnic in priznanic. 1543

AUGUST MÄRKE, BERLIN-WILMERSDORF,
Bruchsalerstrasse 5, Abt. 316.

V manufakturni trgovini

1528

Srečko Pihlar Maribor, Gosposka ulica 5

kupite dobro, lepo in poceni. — Velika izbira lepega in dobrega blaga za moške in ženske obleke. — Oglejte si pred nakupom zalogu in izložbe. — Najnižje cene.

pred nakupom zalogu in izložbe. — Najnižje cene.

Velika prodaja

1492

Po tvorniških cenah se oddajo:

sukna za ženske plašče
sukna za moške obleke
sukna za obleke
modna sukna
modni flaneli
barhenti
flaneli za perilo
šifoni
itd. itd. itd.

MODNA TRGOVINA

DOLČEK & MARINI
MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 27.

Zahvala.

Umrl je naš dobrski očka, gospod

Jožef Božnik.

ki smo ga imeli do njegove visoke starosti, 95 let v svoji sredini.

Na praznik Vseh svetnikov se je poslovil za vedno od nas in 3. novembra smo ga spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se g. č. kanoniku Pavlu Zagariju iz Novecerkve za vodstvo pogreba in ganljiv govor ob grobu, ostalim domaćim č. g. duhovnikom, pevskemu zboru, darovalcem vencev, gosp. Pušniku za poslovilni govor pred hišo žalosti ter vsem znancem in prijateljem za sožalje in udeležbo pri sprevodu. Bog plačaj! Našemu ateku pa bodi zemljica lahka ter na svidjenje nad zvezdami.

Dobrna, Celje, Maribor, dne 8. novembra 1926.

1555 Zalujoči njegovi otroci in družine.

Gospodarske novice

Mesečna priloga »Slovenskemu Gospodarju«

Janko Verbajšak:

NEKAJ MISLI O STAROSTNEM ZAVAROVANJU KMEČKIH DELAVCEV.

Dragi bralec, si že kaj razmišljal o tem, kaj bi bilo, če bi postal star, obnemogel, ter velik siromak. Bi ti bilo prav, če bi te po pošteno preživelih letih vsega bolnega poganjali s koščekom trdega kruha od hiše do hiše v najhujšem mrazu, ali pa ti »milostno« odkazali živinski hlev kot svojo stanovanjsko sobo, kup strohnele slame v listjaku pa kot tvojo smrtno postelj. Žalostna usoda dosluženih ubogih poljedelskih delavcev in vendar žal resnična. So si pa na starost ti ubožci tako usodo tudi zaslužili? Nekoč mi je nekdo rekel: »Vsak človek si je sam kriv, ki pride v hiralnico in taki zavodi pospešujejo samo lenobo.« Nezmisel!

Vzamimo hlapca ali deklo. Za ubogih pa sto dinarčkov dela in dela noč in dan pošteno kmetu, v delu takorekoč obnemore in kot onemoglega se ga vrže na cesto z malho na hrbtnu, beraško palico v roki. Si je sam kriv, da svoje borne plače ni nalagal za starost v hranilnico, sicer pa nag hodil okrog. Tukaj je ravno tista rakan, ki kriči po zdravniku. Pa kako to rano zaceliti?! Ali se naj zvrši trdna organizacija kmečkih poslov, ki bodo s štrajki izsilili od kmata zboljšanje gmotnega stanja ter s tem upropastili delodajalca, ko vemo, kako težko je danes kmetu za denar. Po drugi strani pa zopet preti našemu kmetu velika nevarnost, da bodo sčasoma zelo redki dobri in marljivi posli kmetu na razpolago. Nedavno tega sem videl pred borzo dela v Z. to-le živo sliko: Pred uradom stoji kakih 30 močnih, bolj brihtnih kmečkih fantov-delavcev. Vprašam jednega, kam da gredo. »V rudnike«, je bil odgovor. — »Ali vam domovina ne nudi dovolj kruha in dela?« — »O, dela že, dela; a kruha nam zlasti za starost reže bolj po mačehovsko. Mi pa nismo enodnevne muhe, ampak je naša skrb obrnjena tudi na poznejša leta. Res težko je slovo od doma, od domače mize, od naših lepih praznikov, ki jih v tujini ne bomo mogli tako po domače obhajati, a moramo, ker krasti nočemo, da bi se za starost osigurali!« Solza se je zaiskrila v očesu mladega fanta.

Ali ni škoda teh fantov, da bodo morebiti postali v tujini pravcati sužnji kaptala, a skrb za bodočnost, za starost jih tira proč od doma. Kako jih prikleniti stalno na kmečke domove? Prav lahko! Če že ni mogoče izpeljati starostnega zavarovanja, eno je prav lahko mogoče: ustanoviti hiralnice, jih prav po domače lepo urediti, da hiralcu niti najmanj ne bodo čutili, da se nahajajo takorekoč v čakalnici smrti. Marsikdo mi bode zopet ugovarjal, češ, to pa naj stori država, saj plačujemo davke! Pravim, kaj pa če država tega ne more, ali naj umirajo naši ob nemogli siromaki na cesti pred očmi? Sicer pa — da takorekoč bolj na tihem govorim — naravni zakon zahteva, da je ne-

kako primoran oskrbeti obnemoglo deklo ali hlapca oni, kateremu v korist sta izčrpal poslednja vse svoje življenske moči.

In kako je hiralcu lahko preživeti. Kjer pri kmetu vsede k mizi pet ali šest oseb, tam še tudi za šestega — hiralcu ni treba posebej kuhati; to pa, kar bi torej hiralcu snedel dnevno, je treba samo darovati v živilih hiralnici in ne samo par deset bi bilo preskrbljenih, ampak par tisoč z malenkostnimi žrtvami.

Sicer ne vemo, kaj še nas vse čaka! Dragi bralec — družinski očel Bolesen te stere ter te tudi duševno oslabi. Hčerka, sin te bosta pahnila do praga, zet, sinaha čez prag. Slučaji govorijo, da je dostikrat tako.

Milo se mi stori, ko vidim krasne palače po mestih, razkošne avtomobile, borni siromak pa še niti poštenega pokrivala za svojo glavo ter dovolj trdne palice za njegove obnemogle noge nima. Vidim lepe kmečke domove ob raznih lepih naših praznikih polne prazničnega veselja, pa tudi prijetnega vonja okusnega obeda, siromaki pa za plotom, kjer obirajo košček že na pol obrane kosti. Zdi se mi današnji moderni svet podoben ženski, ki je tako nesramna, da ne mara skriti niti svoje sramote. Zares, sramota je za naše kulturne čase, puščati siromaštvo na ceste. Reče se večkrat, da je srednji vek teman, da je teman nam, ki ne razumemo ali nočemo razumeti onega srednjeveškega Frančiškovega duha ljubezni do ubogih siromakov.

Hvala Bogu! Na Slovenskem se obrača na bolje. Zavedamo se, da smo svobodni, zato pa tudi dolžni graditi domove ubogih. Kranjska prednjači, kjer več občin skučajo gradi krasne nove domove ubogih; na Štajerskem poznan mi je en slučaj, namreč ustanovitev kmečke hiralnice v Muretincih, kjer bode dobro ljudstvo z živili preskrbovalo s pomočjo križniškega reda zaenkrat manjše število siromakov, ko pa bode urejeno tudi pritličeje gradu v hiralnico, do 80 siromakov. Ravnokar se pripravlja otvoritev muretinske hiralnice in so sosedne občine, tudi take, ki trenutno ne bodo poslale svojih siromakov v hiralnico, same ponudile dovolitev za zbirco živil v ta namen. Hvalevredno ter posnenanja vredno. V istem muretinskem gradu se tudi že pripravlja, da se sčasoma od strani križniškega reda otvorí oddelk za osirotele deco.

»Čim manj siromakov na cesti vidiš — tem bolj kulturni narod imaš pred seboj«, je rekel neki danski državnik. Opravičeno trdim, da se to uresničuje pri našem dobrem ljudstvu, ki se zaveda, da je k pravi kulturi potrebno ne samo gotovo število slavnih pesnikov ter umetnikov, ampak tudi gotovo število dobro oskrbljenih siromakov. Novoustanovljena hiralnica v Muretincih, pa tudi drugod, kjer se je ali se še bodo take ustanovile, se najlepši spomenik srčne kulture tamošnjega plemenitega ljudstva!

F. Krištof, mlek. inštr.:

RAZVOJ MLEKARSTVA.

Imeli bomo samo toliko, kolikor si bomo priborili.

V boju za obstanek.

Boj za gospodarski obstanek nas je pripeljal na staro predvojno pot iskanja dohodkov v navidezno malih virih kmetijske panoge, v našem mlekarstvu.

Vidimo, da je gospodarska potreba tudi naše gospodarje pripravila do tega, da si iščajo dohodkov v mlekarstvu. Ustanovile so se mlekarne celo v krajih, kjer jih pred vojno ni bilo in delajo. Obnovilo se je tudi delovanje nekaterih predvojnih mlekarn. Le-teh smo imeli pred vojno nad 60. Mlekarstvo se je v Sloveniji lepo razvijalo od leta 1906 naprej in je doseglo svoj višek pred vojno. Bivši deželnih odbor kranjski je pomen mlekarstva prav dobro umel ter je priskočil ustanoviteljem mlekarn na pomoč s podporami, poučevanjem, ustanovitvijo mlekarške šole, s potučnimi potovanji in propagandnim delovanjem v prospel mlekarstva. Tudi tedaj se je bil hud boj za gospodarski obstanek našega kmeta in zelo blagodejno je vplivala pomoč odločilnih faktorjev, ki so se zavedali pomena dobro razvitega mlekarstva.

Blagostanje v mlekarško razvitih deželah.

Mala Danska z 3,100.000 prebivalci je v letu 1924 izvozila skoro 12.000 vagonov surovega masla v vrednosti 480.000.000 Din. Vse blagostanje tamošnjih gospodarjev izvira po večini iz njih dobro razvite živinoreje z izrazitim mlekarstvom. O enakem blagostanju slišimo tudi na Hollandskem, v Švici itd.

Ugodne vesti iz Slovenije

pričajo, da se z razvojem mlekarstva divga blagostanje tudi pri nas. Tako smo čitali nedavno v »Domoljubu« razveseljivo novočico iz Cerkelj na Dolenjskem, da ravno oni posestniki, ki so se z zanimanjem in požrtvovalnostjo oklenili svoje novo-ustanovljene mlekarne, niso to leto potrebovali posojil iz hranilnic. Nasprotno pa so ono vasi, ki mlekarstvo omalovažujejo, potrebovale skoro ravno toliko posojil, kar so prejeli posestniki sosednih vasi za mleko.

Vrednost v Sloveniji pridelanega mleka gre v milijone. Tembolj se moramo čuditi, ako pomislimo, da se je to mleko nabral po kapljah skupaj. Iz malega raste veliko, smo se učili v šolah in vendar premalo cenimo ta pregovor. Ne znamo ceniti malenkosti. Napravimo račun. V Sloveniji se radi približno 210.000 krav, ki molzejo povprečno po 1000 litrov mleka na leto. Vse krave v Sloveniji dajo letno 210.000.000 litrov ali 525 vlakov po 40 vagonov mleka. Računajmo liter po 1.50 Din, dobimo ogromno svoto 315.000.000 Din. In vsa ta vrednost se je nabirala skupaj po kapljah. Cenimo malenkosti!

Mleko kot neobhodno potrebno živilo

mora dati poguma vsakemu proizvajalcu, da se z večjo vnemo oprime mlekarstva. Dostavimo lahko tudi še, da se skoro z nikakim drugim živilom ni mogoče tako ceno preživljati kot z mlekom. To ceneno prehranjevanje ima za posledico, da se zlasti revnejši sloji v veliki meri poslužujejo mlečne hrane. Pri sedajni gospodarski krizi, ki je zadela tudi trgovca, obrtnika in delavca, moramo ugodni čas za razvoj mlekarstva izkoristiti in nuditi zadostno množino mleka in mlečnih izdelkov.

Vsem bo ustreženo.

Mlekarstvo bo nudilo našemu živinorejcu več dohodka kot reja živine za meso. Mestno prebivalstvo se bo z mlekom ceneje prehranjevalo in dvignil se bo konzum mleka. Opažati je, da se po mestih zadnji dve leti stalno dviga konzum mleka in mlečnih izdelkov. Tako ravnotek trpimo na pomanjkanju mleka in mlečnih izdelkov. Ne bodimo slepi, izkoristimo položaj, dvignimo naše mlekarstvo in vsi bomo zadowoljni.

Prazen strah

si delajo oni, ki se bojijo, da bomo imeli mleka preveč in da ne bomo imeli kam z njim. Povedali smo, kam denejo Danci svoje mleko. Podelajo ga v maslo in izvozijo. Tam pride na človeka na dan po 2.70 litrov mleka, pri nas pa $\frac{1}{2}$ litra; niti za dom za lastno potrebo nimamo dovolj mleka in mlečnih izdelkov, pa se bojimo kam z mlekom.

Mlekarska organizacija

nas bo lahko rešila vseh teh nepotrebnih skrbi. Po zgledu drugih držav moramo tudi pri nas ustanovljati mlekarske zadruge, iste dobro voditi, dati strokovno izvezbanne mlekarje in sirarje, pa bomo brez skrbi za njih bodočnost. Skrbeti moramo, da bodo mlekarske zadruge stalno poučene o svetovni mlekarski konjunkturi in da bodo znale uravnati svoje poslovanje.

Zadružništvo in v njem izražena samopomoč se je tudi v mlekarstvu najboljše obnesla. Posameznik je tukaj takorečoč brez moči. In to zato, ker je za razvoj mlekarstva potreben precejšen kapital za nabavo najmodernejših strojev in potrebščin ter za primerno ureditev prostorov.

Bila bi tudi velikanska potrata denarja in časa, če bi vsak posameznik sam mlekari, če bi vsak zase pripravil prostore, nabavil stroje, imel izvezbanega mlekarja. Koliko tratenja izdatkov bi bilo za toliko strojev in toliko ljudi, po nepotrebnem zaposlenih, in tudi blago bi bilo različno in za trg neprimerno. Mlekarska zadruga za 100 do 500 članov v enem samem poslopu z moderno urejenimi prostori in najboljšimi stroji more ustvariti prave čudeže iz mleka. To je posameznik preslab. Brez mlekarskih zadrug ne bo pri nas nikakega pravega mlekarskega napredka, zato je priporočati, da se mlekarstvo postavi na zadružno podlago, če hočemo njega razmaha in napredka, kakor ga danes naše razmere zahtevajo, še bolj pa svetovni trg, če hočemo svoje mlekarstvo razviti tako, da ne bo skrbi, kam bomo s svojimi izdelki.

Ob ustanovitvi vsake nove zadruge je v prvi vrsti potreben pouk v mlekarstvu, še zlasti članom, da vedo, kako je mleko pridobivati, kako z njim ravnati in kakšnega je oddajati. Ta pouk pa se mora vsestransko vedno zopet ponavljati; pouk vpliva kakor olje pri stroju: najboljši stroj se brez mazila kaj kmalu uniči. Brez pouka bo poslovanje po mlekarnah težko, zato ne zanemarjajmo pouka. V ta namen je podpisani izdal tudi propagandno knjižnico: »Dobičkanost mlekarstva«, njej bo sledila druga, kakor hitro se ta razproda. Upam, da bo ta knjižica veliko pripomogla producentom, kakor tudi konzumentom k upoštevanju mlekarstva v Sloveniji.

Mlekarska in pašniška zadruga v Mežici pri Prevaljah. Zborovanje vseh tukajšnjih umnejših kmetovalcev in lokalnih faktorjev, katero se je vršilo dne 19. septembra v dvorani gostilne g. Stoparja, je rodilo popolni uspeh. S sodelovanjem agilnega načelnika kmetijske podružnice g. Ručnika, g. župnika Hornböcka, g. šolskega upr. Feiniga in drugih veljakov ter pod strokovnim vodstvom sreskega kmetijskega referenta g. Emerana Stoklasa iz Prevalj, se je ustanovila Mlekarska in pašniška zadruga, kot prva posestrima pred kratkim ustanovljene slične gospodarske zadruge v Črni. Sodeč po zanimanju in vnemi vseh v poštev prihajajočih krajevnih činiteljev je upanje upravičeno, da se bode nova zadruga uspešno razvijala v procvit in dobro bit kmetijstva na eni, v hasek in zdravje mežiškega industrijskega delavstva na drugi strani. V načelstvo in nadzorstvo za druge se je izvolilo tukajšnje najboljše posestnike-gospodarje. Upoštevajoč dejstva, da je v tem rudarskem kraju vsakodnevni konzum mleka precejšen, nadalje ker se je občina hvalevredno izjavila pomagati zadrugi v gmotnem oziru, je obstoj in razvoj te prekoristne gospodarske ustanove dovoljno zasiguran. Zadruga bode otvorila tudi svojo prodajalno za nakup in prodajo raznih pridelkov tukajšnjih kmetovalcev. Želeti je, da se predpriprave za otvoritev lastne zadružne mlekarne pospešijo, da počne mlekarna kmalu obratovati, kakor je to tako lepo in koristno izvedeno v sosedni črnski občini.

Poljedelstvo.

O POSTAJAH ZA ČIŠČENJE DETELJNEGA SEMENA.

Ker bo marsikateremu bralcu našega lista povsem neznano, da imamo v naši oblasti postajo za čiščenje deteljnega semena, hočem v naslednjem obrazložiti njen pomen. To tembolj, ker imamo sedaj končnoveljavna določila od ministrstva za poljedelstvo, ki urejajo delovanje takih postaj. S tem so ukinjena začasna določila, ki so veljala letos spomladti. Postajo za čiščenje deteljnega semena imamo v Mariboru, Vrbanova ulica 33, pri kmetijski poskusni in kontrolni postaji. Čistilni stroj je vsakemu proizvajalcu semena, vsaki kmetijski zadružni in vsakemu trgovcu s semeni na razpolago in sicer ob času, ko imenovani urad uraduje, to je od 8. do 12. in od 2. do 5. ure.

Ciščenje deteljnega semena ne stane nič gotovine, ker se mora pustiti postaji 1% množine prečiščenega semena v svrhu poravnave tekočih stroškov, ki so v zvezi z vzdržavanjem stroja in postaje. Pač pa mora nositi vsak posameznik stroške delovne moči, ki bi bila potrebna v slučaju, da posameznik noče ali ne more gnati čistilnega stroja. Razen tega nosi posameznik vse dovozne in odvozne stroške iz postaje, kjer se mu bo seme čistilo. Če se pomisli, da je održavanje 1% množine prečiščenega semena namenjeno v prvi vrsti za vzdržavanje postaje, odnosno za očuvanje takih postaj za čiščenje semena v vsakem srezu, moramo pripoznati, da je zamišljena cela akcija od strani ministrstva za poljedelstvo zelo dobro in racionalno, kajti država kot taka ne trati nobenega državnega denarja za one postaje, ki nimajo življenske moči, to se pravi za one, za katere se posestniki nič ne brigajo. Če pa se nabere večji fond, tedaj dobi oni srez, ki je izkazal največje zanimanje in potrebo, tudi tako postajo brezplačno.

Odpadki pri čiščenju deteljnega semena zapadejo v celoti in se morajo sežgati. S tem hoče ministrstvo za poljedelstvo povzdržiti naše kmetijstvo in preprečiti, da bo naše deteljno seme polno plevela in tako škodljive predenice.

Sedaj se pač ne more nikdo več izgovarjati, da ni dobiti čistega deteljnega semena. Ko se bo v kratkem započelo izvajati povsodi v celi oblasti zakon o kontroli semena, se bo kmalu vidilo, v kakem žalostnem stanju se nahaja pri nas trgovina s semeni in kako brezbržni smo za vsak napredok. Saj ni mogoče, da bi bili samo štiri proizvajalci deteljnega semena v celi mariborski oblasti, ki so skupno izčistili tekomp celega leta le 245 kg semena, kakor izkazuje dosedanja zavodova statistika.

Inž. Henrik Mohorčič.

ŽITO V ŽITNICAH.

(Konec.)

Pri nastopu pomladni se razmere spremenijo. Zunanji zrak postaja toplejši, žito se segreva bolj počasi, ostaja proti zraku mrzlejše. Ako pride sedaj topni zunanji zrak v dotiko z mrzlim žitom, tedaj se to shladi celo tako daleč, da se vodenih hlapi izločijo po žitu kot rosa. Ako se to zgori katerikrat poleti in v malo meri, to ne ško duje, ker se vlaga kmalu izgubi. Ako pa veje toplejši vlažen zrak nad mrzlim žitom dan za dnem in rosi žito, tedaj pa nastopi za žito nevarnost. Ako se čez noč za pre okna žitnice, ki so bila čez dan odprta, se zunanji toplejši zrak v žitnici shladi preko noči ter se dela dalje rosa. Od padavin preko zime je zemlja spomladni premočena, pod vplivom solnčne topote pa izhlapeva ta vlaga, tako, da je zrak zelo vlažen. Tak zrak med žitom vedno oddaja svojo vlago radi shlajevanja kot roso tako dolgo, dokler je zemlja od padavin preko zime in spomladnega deževja še vlažna. Pozneje, ko je površina zemlje že osušena in topota zraka že visoka, preneha nastajanje rose, izvzemši le slučaje hitrega in močnega padca topote. Za žito je torej

vedno škodljivo, ako pride mrzlo v dotiko s toplejšim vlažnim zrakom.

Navedena dejstva se je ugotovilo tudi s poskusni, ki so pokazali, da tudi suho žito vleče v vlažnih mesecih nase vlogo iz zraka. Ovlaženo žito se segreje, prične plesniti ter tem počasnejše menja svojo topoto od okolišnega zraka, čim večja množina ga je. Mrzlo žito ne sme priti v dotiko s toplim zrakom, se radi tega ne sme premetavati in presipati ob toplih dnevih. Konastopi južno vreme ali pa mraz, se morajo okna žitnice zapirati.

Iz navedenega sledi, da se mora okna žitnice ob toplih in solnčnih dnevih imeti zaprta, ob hladnih dnevih in preko noči (izvzemši zelo mrzle noči) pa odprta. Ako pade preko noči zunaj rosa, to ne moti, ker so razmere v zunanjem zraku drugačne kot v žitnici. Potrebno je opazovati topoto in vlažnost zraka v žitnici in na prostem. Okna je odpirati in žito premetavati vedno le takrat, kadar je zrak v žitnici toplejši in bolj vlažen kot zunaj. Ako je pa zunanji zrak toplejši in vlažnejši kot v žitnici, tedaj naj bodo okna žitnice zaprta in žito v miru. V prehodnih dobah, posebno pa jeseni in spomladi, ko se topota zraka menja, bo bolj kazalo imeti okna žitnice čez noč odprta, čez dan pa zaprta — seveda tako so zamrežena. Ob deževnih in meglenih časih pa morajo biti okna seve zaprta. Boljše je tudi zračiti in premetavati žito preko dne takrat, ako je oblačno, ne pa kadar je solnčno. Noči so pa boljše jasne kot pa oblačne. Popolnoma napačno je, spomladi ob jasnih solnčnih dnevih odpirati okna žitnice.

— — —

Čas gnojenja. Gnojenje se vrši z največjim pridom v jeseni in po zimi. To je važno zlasti pri gnojilih, ki se težko in polagoma razkrajajo, kakor živinski gnoj in težko raztopna umetna gnojila, n. pr.: Tomajova žlindra, kajih učinek se prihodnje pomaldi bolj uveljavlja, kot pri spomladanskem gnojenju. S težko razkrajajočimi se gnojili bomo gnojili spomladi le tedaj, ako tega vsled nepovoljnega vremena jeseni ali po zimi nismo storiti mogli. S hlevskim gnojem ne kaže gnojiti po leti že zategadelj, ker izpuhetev iz njega preveč amonjaka, ki gre v zgubo in ker bi polletno gnojenje z dušičnatim gnojilom začela rast trsja do pozne jeseni. Izkušnje pa nas uče, da slabo dozorel trtni les pri nas prav rad pozebe. — Drugače pa je z lahko raztopnimi umetnimi gnojili n. pr. čilskim solitrom, ki vsebuje dušik v obliki solitrne kislino, katera takoj učinjuje. Zategadelj bomo trosili čilski soliter in superfosfat le spomladi ali poleti, dočim se morejo gnojila, ki vsebujejo dušik v obliki amonijaka ali v drugih oblikah, kakor žveplenokisli amonjak, apneni dušik, rožena moka in krvna moka uporabljati že v jeseni ali pozimi. Do časa vegetacije se spreminja dušik iz težko raztopne oblike v lahko raztopno obliko, v kateri edinole more potem služiti rastlinam v hrano. Izjemo delajo samo nekatere trave, gobe itd. Če bi gnojili s čilskim solitrom v jeseni, bi se hranilne snovi do časa, kajih rastline rabijo, porazgubile in ne prisle tako do svojega učinka.

Zelo slaba letina krompirja v Sloveniji. V Sloveniji se letos opaža prav majhen promet s krompirjem. Letina krompirja je pri nas tako slaba, da ni misliti na izvoz v inozemstvo, odnosno v ostale pokrajine naše države. Ni niti gotovo, da bo krompirjev pridelek zadostoval za domače potrebe, kajti zadnje poplave so marsikje uničile še one zaloge, ki so bile že itak majhne zaradi letošnjega neprestanega deževja, ki je krompirjevo rastlino oziralo v razvoju.

Vinogradništvo.

VINSKA KRIZA V SOTELSKI DOLINI.

Letošnja slaba vinska letina je zaenkrat rešila vprašanje vinske krize v večini vinorodnih krajev Slovenije. Vinogradniki so z luhkoto in dobro prodali stare zaloge in tudi letošnji mošt bo lahko našel kupca, ker ga je malo in je kakovost boljša, kakor lansko leto. Izjemo dela Sotelska dolina, kjer je še danes na prodaj mnogo starega vina, dočim se za novo sploh nihče ne zmeni razven domačih krčmarjev. Od Podčetrtek do Sv. Petra pod Sv. gorami je v obojselskih krajih vinogradništvo jako razvito in nekatera vina iz Virštanja in Bučke gorce so naravnost slovitva. Da so kje v Slovenskih goricah, že davno bi bila prodana. Toda v te zapanjene, daleč proč od železnice ležeče kraje pride malokateri vinski kupec, dasi bi bil s ceno in blagom sigurno zadovoljen. Pri kmetih še vedno čakajo zaloge starega dobrega vina, katerega bi dali tudi pod ceno, samo da se ga iznebjijo ter pridejo do denarja. Drugod plačajo kupcu za najslabše staro vino po 10 in še več dinarjev, dočim bi dobili tukaj za to ceno najboljšega in postavljenega na postajo. Nekdaj so prihajali v sotelske kraje kupci iz Kranjske in iz Savinjske doline, zadnja leta pa se malokateri krčmar poda sam nakupovat vino, večinoma mu ga dobavijo razni vinski trgovci iz Maribora in iz drugih mest. Pridejo mu vino ponujat na dom in iz komodnosti se kupi slabše blago, da ni treba iskati okrog, dasi bi se dobilo boljše in cenejše. Sicer pa vinogradnikom v navedenih krajih še ni treba obupati. Vina je letos v Sloveniji izredno malo in sčasoma bodo prišle prav še vse zaloge, pa naj bo vino kakoršnokoli.

Nekaj o gnojenju vinogradov. Najnavadnejše gnojilo je hlevski gnoj, ki je tudi najboljši, ker vsebuje vse tiste snovi, katere rastlina potrebuje za svoj razvoj. Seveda je gnoj od različne živine tudi različen po svoji sestavi in lastnostih, pri čemur igra hrana živine veliko vlogo. Najboljši je ovčji in konjski gnoj, kakor tudi gnoj od klavne živine, manj vreden pa je gnoj od osta le živine. Na kakovost gnoja vpliva tudi strelja. Slavnata strelja je najboljša. Konjski gnoj je vroč, učinkuje brzo ter je kmalu uporaben. Kravji gnoj je hladen, deluje počasi, toda učinek je trajnejši. Zato je uporabljati kravji gnoj najbolje kot svežega v starejših vinogradih, dočim vroči konjski gnoj rabimo bolje v razkrojenem stanju. Gnojnica se v vinogradih le redko kdaj uporablja. Ker vsebuje zlasti dušik,

učinkuje bolj enostransko kot hlevski gnoj. Tudi ne moremo tekočin tako lahko prenašati kot druga gnojila ter ž njimi gnojiti v strmem terenu. Mešanec ali kompost se rabi ponajveč za trsnico, ali pa pri sajenju trt. Priredimo ga z zbiranjem različnih odpadkov, kot smeti, žagamice, cestnega blata, straniščnika, rôžja, listja itd., koje snovi nosimo na poseben kup in tega po potrebi zalivamo. Kup naj bo do 1 metro visok in naj se vsako četrletje prekopa in premeša. Vrednost mešanca je odvisna od materialij, iz katerih je nastal. Gnoja iz greznic (fekalije) ne moremo priporočati za gnojenje v vinogradu. Izkušnje namreč uče, da daje vinu nečist okus, ker vsebuje mnogo kuhinjske soli. Oster straniščnik včasih moti tudi rast. Zategadelj ga je treba rabiti kar največ za mešanec ali kompost. Umetna ali trgovska gnojila so za gnojenje vinogradov prav tako važna, kakor pri poljedelstvu in travništvu. Umetna gnojila vsebujejo po eno ali več potrebnih hranilnih snovi. Po količini teh se ceni njih gnojilna vrednost.

Hlevski gnoj v primeru z umetnimi gnojili. Razlika med hlevskim gnojem in umetnimi gnojili je zelo velika. Hlevski gnoj je najpopolnejše gnojilo, ker vsebuje hranilne snovi, ki so potrebne za rast trsja v ugodnem medsebojnem razmerju, dočim vsebujejo posamezna umetna gnojila le po eno že omenjenih generalnih hranilnih snovi, ali dušik, ali kalij, ali pa fosfor. Poleg tega hlevski gnoj zemljo rahlja in ogreva, ker se pri njegovem razkrajanju razvija topota, ki pride rastlinam v prid. Gnoj se pretvarja v zemlji v sladki humus ali črno prst (črnilo) in zemlja se na ta način stalno izboljšuje. Z umetnim gnojem se dodajajo zemlji samo hranilne snovi, fizikalna svojstva zemlje pa se v ničemur ne spremene. Zaradi tega gnojimo težko in hladno zemljo najbolje s hlevskim gnojem, umetna gnojila pa uporabljamo z večji musphem na rahlih in luhkih tleh. Pri uporabi umetnih gnojil se nam utegne pripetiti, da smo izbrali baš takšno umetno gnojilo, katerega hranilno snov zemlja ne potrebuje. Recimo, da smo nakupili v svrhu gnojenja samo kajnit in superfosfat, zemlja pa je zelo revna na dušiku. V tem slučaju nam prav nič ne pomaga še takobilno gnojenje s kajnitom in superfosfatom, dokler ne dodamo zemlji tudi dušika v zadostni množini, kajti nobena hranilna snov, četudi v izobilju, ne more priti do svojega učinka in zaman je vsakršno gnojenje, ako primanjkuje zemlji le ena hranilna snov, katere z dotičnim gnojenjem nismo nadomestili. Ako smo primorani gnojiti bodisi iz enega ali drugega vzroka z umetnimi gnojili, je potrebno, da doženemo potom gnojilnih poizkusov, ali potom analize vinogradne zemlje, katera umetna gnojila naj vzamemo, da bode zadoščeno potrebi vinske trte in ne bodoemo po nepotrebnem trošili denarja. Vse to je pri uporabi hlevskega gnoja izključeno. Če že bi eno ali drugo hranilno snov potratili, ker bi morda ne bila potrebna, vendar nam ostane v vsakem primeru fizikalni učinek, ki ga dosežemo po gnojenju s hlevskim gnojem.

— — —

Sadjarstvo.

ALI BI SE NE OBNESLI ŽLAHTNI KOSTANJI V MARIBORSKI OKOLICI?

Levi breg Drave od Selnice nad Mariborom do Maribora je na gosto poraščen s pravimi kostanji, ki uspevajo prav dobro in vsako leto dobro obrodijo. Na Bresterinci pri Kamnici so mladokostanjevi gozdovi tako gosti, da še lovski pes ne more skozi. Ravno ta levi dravski breg s kostanjevimi gozdovi bi lahko postal znaten vir lepih dohodkov na ta-le način: Mariborčanom je še gotovo znano, da so pekli pred vojno kostanjarji južnotirolske debele in okusne kostanje »Maroni« imenovane. Leta kostanjev se je pred vojno pri nas veliko in draga prodalo. Isto in še bolj milo podnebje, kakor Južna Tirolska, ima mariborska okolica. Pravi kostanj že uspeva, gotovo bi se tudi dobičkanosno obnesli maroni-kostanji. Treba bi bilo iz mladokostanjevega gozda izkopati mlada in lepa drevesca in jih presaditi letošnjo jesen, kakor navadno sadno drevje. Na spomlad pa naročiti iz južnotirolskih krajev maronijeve cevičje in delo bi bilo opravljeno in bi v tretjem letu brez truda, napora in skrbi vrglo lep dobiček. Ali se ne bi dal tak poskus z maroni-kostanji napraviti na hribu proti Kamnici, ki je bil svojčas vino grad, a je danes čisto zapuščen ter poraščen s travo in grmovjem. Ako bi se pogozdil ta kompleks, ki ne nosi že leta in leta nič, z žlahtnimi kostanji vsaj deloma, koliko in na lahek način bi se izkupilo vsako leto iz tega pridelka. Za udejstvitev vprašanja s sajenjem žlahtnih kostanjevih dreves med Selnico in Mariborom na levem bregu Drave se bo treba zanimati, ker se ne bi riskiralo prav nič, pač pa so dani že od narave vsi pogoji, da bi se ta poskus lepo obnesel. Sadjarske strokovnjake bi prosili, da bi nam izrazili svoja mnenja glede tega poskusa in to še tekom tega meseca.

Gospodarske zanimivosti.

Težkoče obmejnega prometa. V Gornji Sv. Kungoti se je v torek, dne 2. t. m., vršilo gospodarsko zborovanje vseh občin iz Sv. Kungota, Sv. Križ, Sv. Jurij in Svečina. Navzočih je bilo 6 županov in nad 30 obč. svetovalcev in odbornikov. Na konferenci se je razpravljalo o težkočah obmejnega prometa. Vsak dan prihaja nešteto opravičenih pritožb, kako se šikanira kmetsko ljudstvo ob državnih meji. Kar naenkrat so si razni državni organi izmislili, da morajo dvolaštniki (to je taki, ki imajo posestvo to in onstran državne meje) plačati pri prevozu semenskega žita in pridelkov razne carinske dajatve. Nepojmljive zapreke se delajo prebivalstvu radi obmejnih kart za prehod čez mejo. Kršijo se od uradne strani zakonita določila o obmejnem prometu in določila trgovinske pogodbe z Avstrijo. Občine so povabile poslanca g. Fr. Žebota, da mu osebno predložijo svoje pritožbe in prošnje. Sestanek ni bil političen, ampak je imel strogo gospodarski značaj. Po govoru poslanca Žebota so se oglašali še besedi skoro vsi navzoči župani in tudi

občinski odborniki. Napravili so se sklepi, ki imajo namen, da se sedanje nevzdržno stanje na meji odpravi. Ljudstvo si želi, da bi se taki sestanki večkrat vršili.

Davčne olajšave za nove zgradbe. Edino sredstvo, da se omili stanovanjska beda in povzdigne stavbena podjetnost, je grajenje novih hiš. V Sloveniji v splošnem še tako primanjuje stanovanj. Stanovanjska beda je posebno občutna v mestih Maribor in Ljubljana. V povojni dobi se je z vsemi mogočimi sredstvi izkušalo omiliti pomanjkanje stanovanj. Med ta sredstva je šteti v prvi vrsti davčne olajšave za nove hiše na podlagi uredbe z dne 19. julija 1920. Ta uredba je bila v veljavi samo do konca leta 1925. Veljala je torej ravno v dobi, v kateri je bil stavbeni material in svet najbolj drag, vsled česar se je vsakdo le težko odločil, da zida. V zadnjem času so se pa prilike v tem oziru nekoliko izboljšale. Zgradba stanovanjskih hiš je s pomočjo kredita ali na zadružni podlagi mogoča tudi ljudem, ki ne spadajo v vrsto kapitalistov, to je trgovcem, obrtnikom, namešencem in drugim pripadnikom srednjega stanu, ki največ trpi vsled pomanjkanja ali neprimernosti stanovanj ter prekomerne najemnine. Kljub pocenitvi zemljišč in stavbenega materijala pa se rentabilnost novih zgradb ni dvignila, ker so letos odpadle do konca leta 1925 veljavne davčne olajšave, ki so tako vplivale na rentabilnost, ker so državne dajatve v zvezi z lastnimi sredstvi plačati stavbenih stroškov z avtonomnimi dokladami tako visoke, da onemogočavajo stavbo vsakomur, ki ne more z lastnega plačati stavbenih stroškov. Da se omogoči izrabiti ugodno konjunkturo za nove stavbe tudi onim, ki vsled draginje do sedaj niso mogli misliti na zidanje, je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ponovno predlagala kabinetu ministra financ, da se navezena uredba podaljša do uveljavljenja novega zakona o neposrednih davkih, odnosno, da novim zgradbam v krajih, v katerih primanjuje stanovanj, prizna iste ugodnosti, kakor novim zgradbam na področju beograjske mestne občine.

Oddaja vinskih trt in sadnih dreves iz drž. trtnic in drevesnic marib. oblasti. — Prihodnjo spomlad se bo oddajalo iz drž. trtnic in drevesnic v mariborski oblasti trtni in drevesne sadike najbolj upeljanih vrst, kakor: laške graševine, muškatnega silvana, belega burgundca, rumenega spona (pošipa), zelenega silvana, žlahtnine i. dr., cepljenih na rip. port., rupestris št. 9, solonis in rip. 1616; nadalje od jablan: štajerske mošancike, renskega bobova ca i. dr. po sledenih znižanih cenah in sicer: cepljenke Ia po 1500 Din 1000 komadov, korenjaki Ia po 250 Din, IIa po 75 Din 1000 komadov; ključi Ia po 100 Din, IIa po 35 Din 1000 komadov; drevesa (visokodebelna) Ia po 15 Din, IIa po 10 Din komad. To blago se razdeli med manj imovite posestnike, ki doprinesejo od pristojne občine tozadovno potrdilo. Eventualni preostanek se dodeli imovitejšim posestnikom, katerim se pa zaračunavajo trte in drevesa po dnevnih cenah. Nadalje veljajo te cene le na oddajnem mestu v dotični trtnici ali drevesnici. Za omot in dovoz na

železnici se zaračuna lastne stroške. Pri dodelitvi se bo v prvi vrsti upoštevalo virogardnike in sadjarje mariborske oblasti, potem šele ostale. Naročila morajo biti kolekovana (5 Din na vlogo) in se imajo vložiti najkasneje do 25. novembra 1926 in sicer: 1. Na trte iz območja sreskih poglavjarjev Ljutomer, Ptuj, Dolna Lendava, Murska Sobota, Čakovec in Prelog pri: Upravniku drž. lozneg in ovočnega nasada v Kapeli, pošta Slatina Radenci. 2. Iz območja vseh ostalih sreskih poglavjarstev pri: Upravniku drž. lozneg in ovočnega nasada v Pekrah, pošta Limbuš pri Mariboru. 3. Naročila za drevesa iz območja vseh sreskih poglavjarstev mariborske oblasti pri Upravniku drž. ovočnega nasada v Ptiju. Enemu naročniku se zamore dodeliti za enkrat po največ le do 1000 kom. cepljenk, 2000 kom. korenjakov, 5000 komadov ključev in do 100 dreves. Za slučaj neizčrpanja zalog pri tej razdelitvi se bo razdelitev vršila tudi po navedenem roku. Naročila so obvezna in mora vsak naročnik naročeno blago v slučaju dodelitve prevzeti, oziroma plačati. — Veliki župan: dr. Pirkmajer s. r.

Mariborski trg dne 5. novembra 1926. Krasno vreme je privabilo v soboto, dne 5. t. m., mnogo kmetov in kmetic v mesto, ki so v veliki obilici pripeljali zelenjave, zeljnati glav, čebule, česna in sadja na trg. Tudi slaninarji niso zaostali, bilo jih je namreč 57 s 159 zaklanimi svinjami, ki so jih prodajali po navadni ceni 10.50 do 27 din. na drobno, 14 do 17 din. 1 kg na debelo. — Perutnine in drugih domačih živali je bilo okoli 800 komadov. Cene so bile piščancem in kokošem 12.50 do 50 din., racam 30 do 45 din., gosem 70 do 90 din., puranom 55 do 100 din., domačim zajcem 5 do 25 din., srebrnjakom 30 do 40 din., Angora-zajcem 50 do 100 din. komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice: Krompir, katerega je bilo 42 voz, se je prodajal po 1.50 do 2 din. kg, zeljnate glave, katerih je bilo 50 voz, so se prodajale po 0.50 do 3 din. komad, česen 8 do 16 din., čebula 2 do 4 din. venec, kislo zelje 3 do 3.50 din., kisla repa 2 do 2.50 din., paradižniki 3 do 6 din. kg, karfijol 1 do 8 din., ohrov 1 do 2 din., endivija 1 do 2 din. komad, med 25 do 30 din. kg, mleko 2 do 2.50 din., smetana 11 do 14 din., oljčno olje 40 do 50 din., bučno olje 18 do 24 din. liter, maslo surovo 38 do 40 din., kuhan 40 do 46 din., čajno 50 do 60 din. kg; jajca 1.75 do 2 din. komad. Sadje: jabolka 3 do 7 din., hruške 4 do 10 din., breskve 6 do 10 din., grozdje 6 do 12 din. kg, kostanj surovi 2 do 3 din., pečeni 6 do 7 din. liter. Cvetlice: 0.25 do 5 din., z lonci vred 10 do 50 din. komad. — Lesena in lončena roba 1 do 100 din. komad, lesene grablje 8 din. komad, brezove metle 2.25 do 5 din. komad, koruzna slama 25 din. vreča. — Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo, dne 3. t. m., so kmetje pripeljali 14 vozov sena in 8 vozov slame, v soboto, dne 6. t. m., pa 16 voz sena, 3 vozove otave in 4 voze slame na trg. Cene so bile senu 75 do 100 din., otavi 80 do 90 din., slami pa 40 do 50 din. za 100 kg.